

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 48 став 1 точка 3 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15 и 6/16), член 26 став 3 од Законот за девизно работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, 51/03, 81/08, 24/11, 135/11, 188/13, 97/15, 153/15 и 23/16) и точка 14 од Одлуката за начинот на вршење на платен промет со странство („Службен весник на Република Македонија“ бр.42/11), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесе

УПАТСТВО за начинот за вршење на платниот промет со странство (неофицијален пречистен текст)¹

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

1. Со ова упатство се пропишува начинот за вршење на платниот промет со странство, обрасците и другите документи коишто се употребуваат во платниот промет со странство, како и начинот на известување за потребите на Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Народната банка).

2. За потребите на ова упатство одделните поими го имаат следново значење:

- **Банка** - овластена банка и филијала на странска банка која ги исполнува условите за вршење финансиска активност - платен промет со странство согласно со Законот за банките и Законот за Народната банка на Република Северна Македонија;
- **Приливна банка** - банка којашто прима девизи на својата тековна сметка во странство или кај Народната банка, односно банка којашто ја води тековната сметка на нерезидентот на товар на која се извршува плаќањето;

---

¹ Овој пречистен неофицијален текст на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство го содржи: Упатството за начинот за вршење на платниот промет („Службен весник на Република Македонија“ бр. 141/16), Исправката на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 154/16), Упатството за изменување и дополнување на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Македонија“, бр. 41/19), Упатството за изменување и дополнување на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 38/20), Упатството за изменување и дополнување на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 7/21) и Упатството за изменување и дополнување на Упатството за начинот за вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 74/22).

- **Исплатна банка** - банка којашто ги одобрува средствата на тековната сметка на корисникот;
- **Тековна сметка** - трансакциска сметка преку која се вршат наплати и плаќања, преноси на средства, како и уплати и исплати во ефективни странски пари.
- **Сметка** - сметка пропишана со Одлуката за Сметковниот (Контниот) план за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/11, 152/11 и 110/13).
- **Долгорочна производна соработка** - долгорочна производна соработка на домашно и странско трговско друштво/а (договорни страни), во заедничко планирање, развој и производство на производи во сите фази од производството, како и меѓусебна размена и испорака на репроматеријали, полупроизводи, делови и готови производи од ист вид, заради специјализација на производството.

3. Платниот промет со странство се врши преку тековните сметки во странска валута на банките отворени во странство и во Република Северна Македонија, како и преку тековните сметки во странска валута или во денари на нерезиденти отворени кај банки во Република Северна Македонија.

Народната банка го врши платниот промет за потребите на државата и државните органи.

Народната банка им овозможува на овластените банки пристап до странски платни системи заради вршење платен промет со странство.

4. Наплатите и плаќањата во платниот промет со странство се вршат со вообичаените инструменти на меѓународниот платен промет (дознака, инкасо-документи, акредитив, чекови и други инструменти на безготовинско плаќање), како и со ефективни странски пари.

5. Банките ги евидентираат трансакциите во странска валута на девизните сметки во денарска противвредност, во согласност со Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 169/10, 165/12, 50/13 и 110/13), како и во оригиналната валута.

II. ПЛАТЕН ПРОМЕТ ВО СТРАНСКИ ВАЛУТИ

НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ

6. За пристигнатиот прилив врз основа на наплата од нерезидент, банката е должна да го извести корисникот на наплатата најдоцна наредниот ден од денот на приемот на известувањето за одобрување на средства во корист на својата тековна сметка во странство или кај Народната банка или во друга банка во земјата, со правилно пополнет образец 743 - Извештај за наплата од странство (во натамошниот текст: образец 743), кој е пропишан со ова упатство и претставува негов составен дел.

Како правилно пополнет образец се смета образецот во кој се пополнети сите задолжителни рубрики од дел I од образецот 743 согласно со извештајот од странската банка или налогот на нерезидентот, како и рубриката број 7 за основот доколку банката располага со информација за видот на трансакцијата, или соодветниот основ за кој банката согласно со ова упатство е задолжена да го исполни.

Банката го изготвува образецот 743 во потребниот број примероци согласно со потребите на корисникот на наплатата и банката.

7. По известувањето на корисникот на наплатата, банката спроведува постапка за одобрување на наплатата на тековната сметка на корисникот согласно со одредбите во делот „Одобрување на наплата на тековна сметка на корисникот на наплата“ од ова упатство.

НАПЛАТИ СО ДОЗНАКИ И ИНКАСО-ДОКУМЕНТИ

8. Наплатата со дознака преку тековната сметка на банката во странство или кај Народната банка или преку тековната сметка во странска валута на нерезидентот кај банката, банката ја обработува на начинот опишан во точката 6 од ова упатство.

Ако приливната банка едновременно е и исплатна банка, книжи:

- на товар на сметката 3100 или 3112; соодветна сметка од групата 708
- во корист на сметката 2952.

9. Ако приливната банка едновременно не е и исплатна банка, приливната банка мора да ја извести исплатната банка, односно Народната банка во случај кога е исплатна банка за државата и државните органи, по најкраток можен пат, за применото покривање и да ги одобри средствата на исплатната банка, односно Народната банка најдоцна наредниот ден по приемот на девизните средства на својата тековна сметка во странство, односно кај Народната банка, или по добиениот налог од нерезидентот за наплата од неговата тековна сметка во странска валута. Одобрувањето на средствата на исплатната банка се врши на тековната сметка на исплатната банка кај приливната банка (сметка 705100) или на тековната сметка на приливната банка кај исплатната банка (сметка 3110), или на тековната сметка на исплатната банка кај Народната банка (сметка 3112). Притоа, приливната банка ги одобрува средствата на тековната сметка на исплатната банка во иста странска валута со која и самата била одобрена.

Приливната банка го обработува пристигнатиот прилив со образецот 743, при што во рубриката 12 го наведува матичниот број на исплатната банка, во рубриката 7 го применува основот 900 и книжи:

- на товар на 3100 или 3112, соодветна сметка од групата 708
- во корист на сметката 705100 или 3110 или 3112.

Во случај одобрувањето на средствата помеѓу приливната и исплатната банка да се врши со посредство на СВИФТ, банката ја применува постапката за приливна банка опишана во примерите 1, 2 и 6 од прилогот бр. 8 „Трансакции во девизи со посредство на две домашни банки“. Во спротивно, приливната банка ѝ доставува примерок на исплатната банка од образецот 743, најдоцна наредниот ден од денот на приемот на девизните средства на својата тековна

сметка во странство, или по добиениот налог од нерезидентот за наплата од неговата тековна сметка.

10. Исплатната банка, примените средства од приливната банка, кои едновременно претставуваат и наплата од нерезидент, ги обработува на начинот опишан од точката 6 од ова упатство, при што во образецот 743 во рубриката 12 го наведува матичниот број на приливната банка, во рубриката 7 го применува основот 900 и книжи:

- на товар на сметката 3110 или 705100 или 3112
- во корист на сметката 2952.

Во случај одобрувањето на средствата помеѓу приливната и исплатната банка да се врши со посредство на СВИФТ, банката ја применува постапката за исплатна банка опишана во примерите 1, 2 и 6 од прилогот бр. 8 „Трансакции во девизи со посредство на две домашни банки“.

11. Банката ја обработува и ја книжи примената наплата од нерезидент со инкасо-документи на ист начин како и наплатата која се врши со дознака.

Банката ја евидентира наплатата примена преку Народната банка којашто овозможува пристап до странски платни системи, на сметката 3112, независно од применетиот инструмент на плаќање.

НАПЛАТИ СО АКРЕДИТИВ

12. Наплатата со акредитив банката ја обработува најдоцна наредниот ден од денот кога е одобрена вредноста од испратените акредитивни документи е одобрена на нејзината тековна сметка во странство, на начинот опишан во точката 6 од ова упатство, при што во образецот 743 ја применува шифрата на инструментот на плаќање 5 и книжи:

- на товар на сметката 3100
- во корист на сметката 2952.

13. Ако наплатата се извршува со покриен акредитив, применото покритие за отворениот акредитив банката го обработува со образецот 746, шифра на основ 620, и книжи:

- на товар на сметката 3100,
- во корист на сметката 708503.

Исплатата по акредитивот банката ја обработува најдоцна наредниот ден од денот на приемот на исправните акредитивни документи или исполнувањето на договорените акредитивни услови, на начинот опишан во точката 6 од ова упатство при што во образецот 743 ја применува шифрата на инструментот на плаќање 5, соодветна шифра на основ и книжи:

- на товар на сметката 708503,
- во корист на сметката 2952.

14. Наплатата со акредитив на товар на девизната тековна сметка на нерезидентот кај банката, ја обработува банката кај која е отворен акредитивот

најдоцна наредниот ден од денот на приемот на исправната документација или исполнување на акредитивните услови согласно со одредбите од точките 9 и 10, како и точките 12 и 13 од ова упатство.

15. Банката го евидентира примениот лоро-акредитив на сметките за вонбилансна евиденција.

НАПЛАТА СО ЧЕК

- Наплата со чек влечен на странска банка платлив по презентација

16. Наплатата со чек платлив по презентација, банката ја обработува на начинот опишан во точка 6 од Упатството и книжи:

- на товар на сметката 3010
- во корист на сметката 2952, соодветна сметка од групата 70

Износот на кој гласи чекот т.е. наплатата, банката го прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 55 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

Заедно со чекот, корисникот на наплатата на банката ѝ ги доставува потребните податоци за одобрување на неговата тековна сметка, коишто банката ги внесува во делот II од образецот 743.

17. Откупениот чек банката го испраќа за наплата во странство со образецот 746 или со интерен налог, шифра на основ 620 и книжи:

- на товар на сметката 3011
- во корист на сметката 3010

Износот на испратениот чек заради наплата во странство банката го прикажува во колоната „пренеси во странство“ во спецификацијата бр. 55 од прилогот бр.2 од ова упатство.

Пристигнатиот прилив по испратениот чек за наплата во странство, банката го обработува со налогот 746, шифра на основ 620 и книжи:

- на товар на сметката 3100
- во корист на сметката 3011

- Наплата со чек влечен на странска банка примен на инкасо

18. Банката го евидентира примениот чек на инкасо, на сметките за вонбилансна евиденција и го испраќа за наплата во странство. Пристигнатиот прилив од инкасо чекот испратен за наплата во странство, банката го обработува како наплата со дознака на начинот опишан од точките 8 или 9 и 10 од ова упатство, во зависност од начинот на кој е пристигнат приливот.

- Наплата со чек влечен на домашна банка платлив по презентација кај истата банка

19. Применото покритие на тековната сметка на банката во странство по чек кој е влечен на неа, банката го обработува со налогот 746, шифра на основ 620 и книжи:

- на товар на сметката 3100
- во корист на сметката 708505.

20. По презентацијата на чекот, банката ја обработува наплатата најдоцна наредниот ден од денот на приемот на чекот со образец 743 на начинот опишан во точката 16 од ова упатство.

21. Наплатата на чекот на товар на применото покритие, банката ја обработува со образецот 746, шифра на основ 620 и книжи:

- на товар на сметката 708505
- во корист на сметката 3010.

Износот на наплатениот чек, банката го прикажува во колоната „пренеси во странство“ во спецификацијата бр. 55 од прилог бр. 2 од ова упатство.

- Наплата со чек влечен на друга домашна банка платлив по презентација

22. Банката на која и е поднесен чек платлив по презентација влечен на друга домашна банка, наплатата ја обработува со образец 743 на начинот опишан во точка 16 од ова упатство.

23. Покритието за исплатениот чек, исплатната банка го обезбедува од банката на која е влечен чекот. Банката на која е влечен чекот ги одобрува средствата на исплатната банка најдоцна наредниот ден од приемот на чекот (во корист на сметката 3110 или 705100).

- Наплата со чек влечен на странска банка која има сметка кај домашна банка платлив по презентација

24. Наплатата со чек платлив по презентација влечен на товар на тековната сметка на странската банка кај домашната банка, банката ја обработува со образецот 743 на начинот опишан во точките 6 и 7 од ова упатство.

25. Наплатата со чек платлив по презентација кој го влече странската банка на товар на својата тековна сметка која се води кај друга банка, банката кај која корисникот на наплатата го поднесува чекот заради наплата (исплатна банка), ја обработува наплатата по тој чек на начинот опишан во точка 16 од ова упатство.

Банката кај која се води тековната сметка на странската банка ги одобрува средствата на исплатната банка најдоцна наредниот ден од приемот на чекот.

НАПЛАТА ВО ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ

26. Наплатата од нерезидент во ефективни странски пари, банката ја обработува истиот ден кога корисникот на наплатата - резидент ќе ги уплати ефективните странски пари, на начинот опишан од точката 7 од ова упатство, со образецот 743, шифра на инструментот на плаќање „7“ и книжи:

- на товар на сметката 3000
- во корист на сметката 2952; соодветна сметка од групата 70

Износот на наплатата банката го прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 53 од прилог бр. 2 од ова упатство.

Истовремено со ефективните странски пари, корисникот на наплатата на банката ѝ ги доставува потребните документи согласно со „Одлуката за условите под кои резидентите можат да вршат наплата и плаќање во ефективни странски пари во трансакции со нерезиденти“ и податоци за одобрување на неговата тековна сметка коишто банката ги внесува во делот II од образецот 743.

ОДОБРУВАЊЕ НА НАПЛАТАТА НА ТЕКОВНА СМЕТКА НА КОРИСНИКОТ НА НАПЛАТАТА

27. Корисникот на наплатата ѝ ги доставува на банката сите потребни податоци за одобрување на средствата на неговата тековна сметка во странска валута, односно ѝ го доставува дополнетиот образец 743 во делот II согласно со точката 158 од ова упатство во рок од пет работни дена од денот на приемот на известувањето од банката.

Банката ги доставува податоците од дополнетиот образец 743 до Народната банка со извештајот за состојбата и прометот на соодветната сметка од прилогот бр. 3.

Како ден на прием на известувањето од банката е денот на кој банката, согласно со интерните процедури за работа, смета дека корисникот на наплатата е известен.

28. Корисникот на наплатата, во прилог на дополнетиот образец 743, на банката ѝ доставува и соодветен документ за следниве трансакции:

- наплата на дивиденди и други добивки од вложување на резидент во странство, како и повлекување влог (директни инвестиции): доказ за извршен упис во регистарот на директни инвестиции при Централниот регистар на Република Северна Македонија;
- наплата врз основа на продажба на недвижности во странство во сопственост на резидент, како и наплата на доход од недвижноста: доказ за извршен упис во регистарот на недвижности на резиденти во странство при Централниот регистар на Република Северна Македонија;
- наплата врз основа на издавање и воведување домашни хартии од вредност во странство: доказ за извршена пријава до Комисијата за хартии од вредност;
- наплата на главнина и камата по одобрени кредити на нерезиденти кои согласно со „Одлуката за начинот и условите за евидентирање и поднесување извештаи за склучените кредитни работи“, се предмет

на поединечно известување: известување за евидентирана кредитна работа во Народната банка;

- пренос на средства од сметка на резидент во странска банка на неговата сметка во домашна банка: документ согласно со „Одлуката за начинот и условите под кои резидентите кои не се овластени банки можат да отвораат и да имаат сметки во странство“;
- наплата врз основа на продажба на хартии од вредност (портфолио-инвестиции): налог за продажба / извештај од продажба на хартии од вредност во странство, договор со кој се уредува односот со овластениот учесник на пазарот на хартии од вредност / овластениот учесник на странска берза или странски организиран пазар на хартии од вредност или друг документ со кој може да се потврди трансакцијата;
- наплата врз основа на дивиденди, камати и други приноси од хартии од вредност (портфолио-инвестиции): извод од сметка за хартии од вредност издаден од соодветен странски депозитар или известување / документ за исплатена дивиденда, камата или други приноси од хартии од вредност.

29. За вистинитоста на податоците од точка 27 од ова упатство и автентичноста на доставената документација од точка 28 од ова упатство, одговорноста ја има корисникот на наплатата.

30. Исплатната банка, по приемот на правилно дополнетиот образец 743 и приложената документација од точка 28 од ова упатство, ја одобрува тековната сметка на корисникот на наплатата во износ и странска валута во кои и самата била одобрена (соодветна сметка од класа 70) најдоцна наредниот ден.

31. Банката ги задржува приложените документи од точките 28 и 33 од ова упатство.

32. Ако корисникот на наплатата ѝ даде налог на исплатната банка за пренос на средствата на неговата тековна сметка во странска валута во друга банка, банката ја одобрува тековната сметка на другата банка со образецот 746 најдоцна наредниот ден од денот на приемот на налогот, на начинот опишан во примерот бр. 3 од прилогот бр. 8 „Трансакции во девизи со посредство на две домашни банки“.

Во случај преносот на средствата помеѓу банките од став 1 од оваа точка да не се врши со посредство на СВИФТ, исплатната банка ѝ доставува примерок од образецот 746 на банката на која го врши преносот најдоцна наредниот ден од денот на приемот на налогот од резидентот.

Банките, по налог на резидент, постапуваат на начинот опишан во оваа точка и при преносот на средства од тековната сметка во странска валута на резидентот кај една банка на неговата тековна сметка во странска валута кај друга банка.

33. Доколку како корисници на наплатата од нерезидент се два или повеќе резиденти - содоговарачи по основ на извршување комерцијални работи врз основа на договор, корисникот на наплатата ја наведува сопствената тековна сметка и тековната сметка на содоговарачите, на кои банката треба да ги одобри

девизните средства, во рубриката 16. Корисникот на наплатата на банката и доставува копија од договорот.

34. Ако корисникот на наплатата во утврдениот рок од точката 27 од ова упатство не ѝ ги достави на банката сите потребни податоци и соодветна документација од точката 28 од ова упатство за одобрување на неговата тековна сметка во странска валута, банката не смее да му овозможи на корисникот на наплатата располагање со приливот и во рубриката 15 од образецот 743 ја наведува шифрата на основот 910.

Приливот за кој корисникот на наплатата во утврдениот рок нема да ги достави сите потребни податоци и соодветна документација, најдоцна наредниот ден по истекот на рокот банката го пренесува на соодветна потсметка во рамките на сметката 2952 која банката сама ја утврдува.

По истекот на утврдениот рок од точката 27 од ова упатство, банката ја одобрува тековната сметка на корисникот на наплатата во странска валута единствено по приемот на сите потребни податоци и соодветна документација за одобрување на неговата тековна сметка.

35. Наплатата од нерезидент, банката може директно да ја одобри на тековната сметка на корисникот на наплата, доколку располага со претходна писмена информација добиена од корисникот за: видот на трансакцијата, бројот на тековната сметка на која треба да се одобри наплатата и соодветен документ ако е предвиден со ова упатство. Во тој случај, банката го пополнува образецот 743 во деловите I и II.

По исклучок од став 1 на оваа точка, наплатите од нерезидент - физичко лице за корисник резидент - физичко лице врз основа на лични трансфери на средства, банката може да ги одобри директно на тековната сметка на корисникот на наплатата, без претходна писмена информација добиена од корисникот - физичко лице, доколку во известувањето за пристигнатата наплата добиена од странската банка е наведено дека станува збор за личен трансфер на средства.

Банката може да ја спроведе постапката на директна наплата без претходна писмена информација добиена од корисникот и во случаи кога се работи за наплати за корисник резидент - физичко лице врз основа на пензии, плати, социјални примања, ренти и поврат на даноци од странство, доколку во известувањето за пристигнатата наплата добиена од странската банка јасно е наведено дека станува збор за наплати по овие основи добиени од нерезиденти - правни лица.

36. Известувањето на банката до корисникот на наплата за пристигнатиот прилив, како и доставувањето на потребните податоци од корисникот на наплатата за одобрување на средствата на неговата тековна сметка и соодветниот документ до банката, може да се вршат и во електронски формат согласно со Законот за електронски потпис.

37. Народната банка на Република Северна Македонија може дополнително да побара од корисникот на наплатата или од банката приложување документација со која ќе се утврди основот на наплатата како и да ја провери правилноста на веќе пополнетите шифри во образецот 743.

ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ

38. За плаќање во странство или во корист на тековната сметка на нерезидент во земјата, налогодавачот - резидент ѝ поднесува на банката уреден налог. Под уреден налог се смета налог:

- кој е даден на пропишан образец: *образец 1450* - Налог за извршување на дознака во странство/исплата по акредитив (во натамошниот текст: образец 1450); или *образец 1451* - Налог за отворање акредитив (во натамошниот текст: образец 1451), кои се пропишани со ова упатство и претставуваат негов составен дел;
- кој е правилно пополнет и заверен на начинот предвиден со ова упатство во точката 158;
- со кој е приложен документ од кој може да се утврди обврската и основот за плаќање;
- за кој е обезбедено денарско или девизно покритие кај банката.

39. Банката го прифаќа поднесениот налог за извршување ако се исполнети условите од точката 38 од ова упатство, во спротивно го враќа или го известува налогодавачот за утврдените неуредности најдоцна наредниот ден од денот на поднесувањето.

Банката на образецот 1450, во рубрика 10, го впишува датумот кога го прифатила за извршување и истиот го извршува со датум на валута на извршување на плаќањето во странство најдоцна третиот работен ден од датумот на прифаќање на налогот, освен ако со налогодавачот не е поинаку договорено.

40. Налогодавачот го изготвува образецот 1450 или 1451 во потребниот број примероци согласно со потребите на налогодавачот и банката.

Банката ги доставува податоците од образецот 1450 до Народната банка, заедно со извештајот за состојбата и прометот на соодветната сметка од прилогот бр.3.

41. Налогодавачот со образецот 1450 на банката ѝ доставува документ врз основа на кој може да се утврди основот и обврската за плаќање и тоа:

- за плаќања по тековни трансакции: ЕЦД за увезени стоки, склучен договор, фактура, профактура или друг документ соодветен за конкретната работа;
- за плаќање на дивиденди и други добивки од вложување на нерезидент во Република Северна Македонија, како и за пренос на остатокот од ликвидациската маса: доказ за извршен упис во регистарот на директни инвестиции при Централниот регистар на Република Северна Македонија ако вложувањето има третман на директна инвестиција, доказ за сопственоста на акциите односно уделите и одлука од надлежен орган на друштвото за распределба и исплата на добивката, судско решение за ликвидација или извод од Централниот регистар на Република Северна Македонија за тековната состојба и доказ од надлежен орган дека се намирани законски

пропишаните обврски врз основа на даноци и придонеси кон државата за соодветната капитална трансакција;

- за повлекување капитал на нерезидент од продажба на акции во домашно друштво на резидент: доказ за извршен упис во регистарот на директни инвестиции при Централен регистар на Република Северна Македонија ако вложувањето има третман на директна инвестиција;
- за повлекување капитал на нерезидент од продажба на удели во домашно друштво на резидент: договор за продажба, и доказ за извршен упис во регистарот на директни инвестиции при Централниот регистар на Република Северна Македонија ако вложувањето има третман на директна инвестиција;
- за вложување од страна на резидент во акции и удели на странски друштва, како и други облици на зголемување на капиталот во странското друштво, со што резидентот се стекнува со учество над 10% од капиталот на странското друштво: договор за вложување ако друштвото се основа со мешовит капитал или акт за основање на друштвото ако се основа во целосна сопственост на резидентот, потврдени од нотар или извештај за склучена трансакција од брокерската куќа согласно со член 17 од Законот за девизно работење;
- за плаќање врз основа на вложување во хартии од вредност во странство од страна на резиденти (портфолио-инвестиции) согласно со член 14 од Законот за девизно работење: налог за извршување трансакција даден на овластен учесник на пазарот на хартии од вредност / овластен учесник на странска берза или организиран пазар на хартии од вредност или друг документ со кој може да се потврди трансакцијата;;
- за плаќање врз основа на купување на недвижности во странство, согласно со член 11 од Законот за девизно работење: договор или друг документ со кој се стекнува недвижноста;
- за плаќање врз основа на купување недвижност во Република Северна Македонија која ја поседувал нерезидент, како и за плаќање на доход од недвижноста во сопственост на нерезидент: доказ за извршен упис во регистарот на недвижности на нерезиденти во Република Северна Македонија при Централниот регистар на Република Северна Македонија;
- за плаќање на главнина и камата по земени кредити од нерезиденти коишто согласно со „Одлуката за начинот и условите за евидентирање и поднесување извештаи за склучените кредитни работи“ се предмет на поединечно известување: известување за евидентирана кредитна работа во Народната банка; а за останатите кредитни работи: договор со нерезидентот;
- за еднострани лични трансфери на средства над 2500 ЕУР: за плаќање врз основа на семејни заеми, подароци и мираз - договор заверен на нотар; за плаќање врз основа на наследство - судска или извршна исправа; за плаќање врз основа на завештанија - завештаен тестамент заверен од надлежен суд и правила (статут) за користење на завештанието; за плаќање врз основа на намирување долгови на доселеник кон матичната земја - документ за ненамирен долг издаден од матичната земја; за плаќање врз основа на пренос на средства на иселеник во странство - иселеничка виза; за плаќање врз основа на добивки од игри на среќа (во корист на лица кои не се резиденти) -

лиценца за приредување игри на среќа во казино, издадена од Владата на Република Северна Македонија и дневна пресметка во која се прикажани сите обврски за плаќање кон учесниците во игрите и состојбата на приходите од игрите на среќа, потврдена од одговорното лице на друштвото;

- за пренос на средства од сметка на резидент кај домашна банка на неговата сметка кај странска банка: документ согласно со „Одлуката за начинот и условите под кои резидентите кои не се овластени банки можат да отвораат и да имаат сметки во странство“;
- за плаќање по основ на извршна исправа: извршната исправа; во случај на присилно плаќање по истиот основ: налог за извршување од овластен извршител и извршната исправа. Кај плаќањата за капитални трансакции врз основа на извршна исправа и присилно плаќање врз основа на извршна исправа се доставува и доказ од надлежен орган дека се намирени законски пропишаните обврски врз основа на даноци и придонеси кон државата, ако за основната работа за која настанала обврската за плаќање е предвидено приложување на таков доказ.

По исклучок на став 1 алинеја 1 од оваа точка, обврската за доставување документ врз основа на кој може да се утврдат основот и обврската за плаќање во странство не се однесува за корисник на технолошката индустриска развојна зона основана согласно со закон, којшто ќе ѝ доставува на банката список на лица на кои ќе им ги врши плаќањата во странство, најмалку еднаш во текот на 12 месеци.

За плаќање кон нерезидент, коешто произлегува од склучен договор за долгорочна производна соработка, налогодавачот резидент ѝ поднесува на банката уредно пополнет налог за плаќање и склучен договор за долгорочна производна соработка.

По исклучок на став 1 на оваа точка и точка 38 став 1 алинеја 3, доколку налогодавач е државата или државен орган, налогодавачот не доставува придружна документација, освен за отварање/плаќање со акредитив.

42. Трансфери во странство на домашни физички лица коишто се однесуваат на семејни животни трошоци (престој во странство заради школување, лекување и други трошоци), како и за лични трансфери на средства во противвредност до 2.500 ЕУР месечно, може да се извршат без презентација на соодветниот документ, т.е. доволна е информацијата од резидентот врз основа на која се утврдува основот на плаќањето.

43. За вистинитоста на податоците и автентичноста на приложената документација од точката 41 од ова упатство одговорноста ја има налогодавачот.

44. Банката ги задржува приложените документи од точката 41 од ова упатство.

45. За плаќање на нерезидент врз основа на поднесен уреден налог, банката може директно да ја задолжи тековната сметка на налогодавачот - резидент и при книжењето на плаќањето да не ја користи преодната сметка 7191.

За плаќање на нерезидент, банката може на писмено барање на налогодавачот - резидент во негово име да изготви образец 1450 доколку располага со: потребните информации за негово пополнување согласно со точката 158 од ова упатство, соодветен документ предвиден во точката 41 од ова упатство и обезбедено покритие, добиени од налогодавачот.

46. Доставувањето уреден налог од налогодавачот до банката, како и неговото прифаќање од страна на банката, може да се врши и во електронски формат согласно со Законот за електронски потпис.

47. Народната банка на Република Северна Македонија може дополнително да побара од налогодавачот приложување документација со која ќе се утврди основот на плаќање, како и да ја провери правилноста на веќе пополнетите шифри на основот во образецот 1450.

ПЛАЌАЊЕ СО ДОЗНАКА И ИНКАСО-ДОКУМЕНТИ

48. Плаќањето со дознака преку тековната сметка на банката во странство или кај Народната банка или преку тековната сметка на нерезидентот во странска валута кај домашна банка, банката го извршува со образецот 1450 врз основа на уреден налог согласно со одредбите од точките 38 до 42 од ова упатство.

49. За плаќањата коишто се вршат *со дознака*, налогодавачот го обезбедува потребното покритие од средствата на неговата тековна сметка во странска валута, од средствата на неговата денарска тековна сметка или од одобрен кредит во девизи согласно со „Одлуката за условите и начинот под кои резидентите можат да склучуваат кредитни работи во девизи и да вршат плаќања врз основа на тие кредитни работи“.

Плаќањето на нерезидентот за кое е обезбедено покритие на еден од горенаведените начини, банката го извршува согласно со став 2 од точката 39 од ова упатство со образецот 1450 и книжи:

- на товар на сметката 7191
- во корист на сметката 3100 или 3112, соодветна сметка од групата 708.

50. Ако плаќањето на нерезидент се извршува преку тековната сметка на нерезидентот која се води кај друга домашна банка, банката којашто го прима налогот од резидентот (банка на налогодавачот) постапува на начинот опишан во точките 48 и 49 од ова упатство и книжи:

- на товар на сметката 7191
- во корист на сметката 705100 или 3110.

Ако преносот на средствата до банката кај која се води тековната сметка на нерезидентот се врши со посредство на СВИФТ, банката ја применува постапката опишана во примерот 5 од прилогот бр. 8 „Трансакции во девизи со посредство на две домашни банки“, во спротивно најдоцна наредниот ден од преносот на средствата ѝ доставува на банката кај која се води тековната сметка на нерезидентот примерок од образецот 1450.

51. Банката кај која се води тековната сметка на нерезидентот ги обработува примените средства со налогот 1450, го применува основот за видот на трансакцијата наведен од банката на налогодавачот во СВИФТ пораката или добиениот образец 1450 и книжи:

- на товар на сметката 3110 или 705100
- во корист на соодветната сметка од групата 708.

52. За плаќање со *инкасо-документ*, банката којашто го примила документот го известува резидентот кој има обврска да плати и го повикува да поднесе уреден налог со образецот 1450 на начинот опишан од точките 38 до 42 од ова упатство.

Банката плаќањето го извршува на начинот опишан од точка 49 до 50 од ова упатство.

Банката го евидентира плаќањето извршено преку Народната банка којашто овозможува пристап до странски платни системи, на сметката 3112, независно од применетиот инструмент на плаќање.

ПЛАЌАЊЕ СО АКРЕДИТИВ

53. За плаќање на нерезидент *со акредитив*, налогодавачот на банката преку која го врши плаќањето ѝ поднесува уреден налог согласно со одредбите од точките 38 до 42 од ова упатство со образецот 1451- Налог за отворање на акредитив.

За плаќањата коишто се вршат со акредитив, налогодавачот го обезбедува потребното покритие на начинот опишан во став 1 од точката 49, во рокови коишто ќе ги договори со банката, а најдоцна пред исплатата по отворениот акредитив.

- а) Ако налогодавачот со налогот за отворање акредитив - образец 1451 едновременно го уплаќа и покритието, банката го книжи применото покритие на истиот образец во корист на сметката 7192.
- б) Ако налогодавачот и банката се договориле за одложена уплата на покритието, банката ги наведува договорениот датум и сметката преку која налогодавачот ќе го обезбеди покритието во рубриката 11 од образецот 1451. Банката го обработува применото покритие со образецот 746 или интерен налог и го книжи во корист на сметката 7192.

Банката го евидентира отворениот ностро-акредитив на сметките за вонбилансна евиденција.

54. За плаќање на нерезидент по акредитив, банката, врз основа на налогот од резидентот поднесен со образецот 1451, го изготвува образецот 1450 - извештај за исплата по акредитив во делот I и II, шифра на инструмент на плаќање 5, и книжи:

- на товар на сметката 7192
- во корист на сметката 3100,соодветна сметка од групата 708.

55. Ако за отворениот ностро-акредитив банката уплатува/издвојува покритие на наменска сметка во странство за покриени акредитиви, тоа го врши со образецот 746, шифра на основ 625 и книжи:

- на товар на сметката 315
- во корист на сметката 3100.

56. За плаќање на нерезидент со ностро-акредитив за кој е уплатено/издвоено покритие на наменска сметка во странство за покриени акредитиви, банката, врз основа на налогот од резидентот поднесен со образецот 1451, го изготвува образецот 1450 - извештај за исплата по акредитив во дел I и II, шифра на инструмент на плаќање 5, и книжи:

- на товар на сметката 7192
- во корист на сметката 315.

Доколку плаќањето по ностро-акредитивот не се изврши во целост или делумно, банката го обработува неповлечениот дел со образецот 746 и шифра на основ 625.

ПЛАЌАЊЕ СО ЧЕК

57. Плаќањето со чек којшто го издава банката, банката го извршува врз основа на правилно пополнет образец 1450 согласно со одредбите од точките 38 до 42 од ова упатство.

Применото покритие од налогодавачот за издадениот чек во странска валута, банката го книжи во корист на сметката 7191.

За издадениот чек во странска валута банката, со образецот 746, шифра на основ 625, книжи:

- на товар на сметката 7191
- во корист на сметката 2290.

Банката којашто го издава чекот го задржува образецот 1450 до приемот на известувањето од странската банка за задолжување на нејзината тековна сметка во странство за искористениот чек. По приемот на известувањето, банката го дополнува образецот 1450 со податоците за книжење:

- на товар на сметката 2290
- во корист на сметката 3100.

ПЛАЌАЊЕ СО ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ

58. Плаќањето на нерезидент со ефективни странски пари, банката го извршува согласно со „Одлуката за условите под кои резидентите можат да вршат наплата и плаќање во ефективни странски пари во трансакции со нерезиденти" и врз основа на правилно пополнет образец 1450, шифра на инструмент на плаќање 7, согласно со одредбите од точка 38 до 42 од ова упатство.

Во образецот 1450, во рубрика 5 налогодавачот задолжително ги наведува името и презимето на лицето овластено од налогодавачот за пренос на ефективните странски пари во државата каде ќе се изврши плаќањето, а во рубрика 14 (забелешка) името и презимето на лицето овластено од налогодавачот за подигање на ефективните странски пари.

Врз основа на образецот 1450 и обезбеденото покритие, овластеното лице од налогодавачот ги подига ефективните странски пари.

За плаќањето во ефективни странски пари, банката книжи:

- на товар на сметката 7191; соодветна сметка од групата 70
- во корист на сметката 3000.

Износот на исплатената странска ефективна банката ја прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 54 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

ПОЛАГАЊЕ И ПОДИГАЊЕ ДЕПОЗИТИ И ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ НА ТЕКОВНА СМЕТКА НА НЕРЕЗИДЕНТ

ПОЛАГАЊЕ НА ДЕВИЗНА ТЕКОВНА СМЕТКА НА НЕРЕЗИДЕНТ

59. Пристигнатиот прилив на тековна сметка на банката во странство или во Народната банка, за корисник нерезидент кој има отворено тековна сметка во странска валута кај банката, банката го обработува со образецот 743, шифра на основ 547 или 548, при што во рубрика 2 како корисник на наплатата ја наведува шифрата на нерезидентот 9000XXX, (XXX - шифра на земја на нерезидентот) и книжи:

- на товар на сметката 3100 или 3112
- во корист на соодветна сметка од групата 708.

60. Ако на тековна сметка на банката во странство или кај Народната банка пристигне прилив за нерезидент кој има отворено тековна сметка во странска валута кај друга банка, приливната банка постапува на начинот опишан во точка 9 од ова упатство и ја применува шифрата на основ 900.

61. Банката кај која се води тековната сметка на нерезидентот, исплатната банка, ги обработува примените средства од приливната банка со образецот 743, во рубриката 2 како корисник на наплатата ја наведува шифрата на нерезидентот 9000XXX, (XXX - шифра на земја на нерезидентот), во рубриката 12 го наведува матичниот број на приливната банка, ја применува шифрата на основ 547 или 548 и книжи:

- на товар на сметката 3110 или 705100
- во корист на соодветна сметка од групата 708.

62. Ако нерезидентот, согласно со „Одлуката за начинот и условите за отворање и водење на сметки на нерезиденти“ уплати ефективни странски пари на својата тековна сметка во странска валута, банката ја обработува примената уплата со образецот 743, при што во рубриката 2 како корисник на наплатата ја наведува шифрата на нерезидентот 9000XXX (XXX - шифра на земјата на

нерезидентот), шифра на инструментот на плаќање „7“, шифра на основ 549 и книжи:

- на товар на сметката 3000
- во корист на соодветната сметка од групата 708.

Истовремено, банката го проверува идентитетот на лицето коешто ја врши уплатата и податоците ги впишува во рубриката 5 од образецот 743. Износот на уплатата банката го прикажува во колоната „549“ во спецификацијата бр. 53 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

ПОДИГАЊЕ ОД ДЕВИЗНА ТЕКОВНА СМЕТКА НА НЕРЕЗИДЕНТ

63. *Преносот на средства во странство* од тековната сметка во странска валута на нерезидентот кај банката, врз основа на поднесен налог од нерезидентот, банката го врши со образецот 1450, шифра на основ 547 или 548, во рубриката 1 како налогодавач ја наведува шифрата на нерезидентот 9000XXX, (XXX - шифра на земја на нерезидентот) и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 708
- во корист на сметката 3100.

64. Ако банката од нерезидентот добие налог за *пренос на девизи од неговата сметка во странска валута на сметка во странска валута на друг нерезидент*, банката го обработува преносот на средствата со образецот 746, шифра на основ 625 и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 708
- во корист на соодветната сметка од групата 708.

65. Ако тековната сметка на нерезидентот на кој се пренесуваат средствата се води кај друга банка или нерезидентот пренесува средства на својата тековна сметка кај друга банка, преносот на средствата банките го обработуваат на начинот опишан во примерот 4 од прилогот бр. 8 „Трансакции во девизи со посредство на две домашни банки“.

66. Ако нерезидентот, согласно со „Одлуката за начинот на отворање и водење на сметката на нерезидент“, подигне ефективни странски пари од својата тековна сметка кај банката, банката ја обработува подигнатата ефектива со образецот 1450, при што во рубриката 1 како налогодавач ја наведува шифрата на нерезидентот 9000XXX, (XXX - шифра на земја на нерезидентот), шифра на инструментот на плаќање „7“, шифра на основ 549, и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 708
- во корист на сметката 3000

Износот на подигнатите ефективни странски пари банката го прикажува во колоната „549“ во спецификацијата бр. 54 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

67. Ако нерезидентот подигне ефективни денари од својата девизна тековна сметка, банката ги обработува подигнатите ефективни денари со

образецот 743, и согласно со намената на подигнатата ефективна ја применува соодветната шифра на основ, и тоа за исплата:

- на странски дипломатски претставништва, шифра на основ 280.
- по други намени, шифра на основ 227;

и книжи на товар на соодветна сметка од групата 708.

КУПУВАЊЕ ДЕВИЗИ ЗА ДЕНАРИ ОД ДЕВИЗНА ТЕКОВНА СМЕТКА НА НЕРЕЗИДЕНТ

68. Купувањето девизи за денари по налог на нерезидент, со образецот 746, го применува основот 629, и книжи:

- на товар на соодветна сметка од групата 708
- во корист на сметка 808.

ПОСЕБНИ РАБОТИ

ИЗВЕДУВАЊЕ ИНВЕСТИЦИСКИ РАБОТИ ВО СТРАНСТВО

69. Наплатата од нерезидент врз основа на изведување на инвестициски работи во странство, банката ја обработува на начинот опишан од точките 6 до 10 од ова упатство.

Корисникот на наплатата, кој едновременно е и носител на работата или изведувач, е должен на исплатната банка да ѝ ги достави сите потребни податоци за одобрување на неговата тековна сметка во странска валута, согласно со одредбите од делот **ОДОБРУВАЊЕ НА НАПЛАТАТА НА ТЕКОВНА СМЕТКА НА КОРИСНИКОТ НА НАПЛАТАТА** од ова упатство.

70. При изведување на инвестициски работи во странство, во кои учествуваат повеќе претпријатија како кооперанти или соизведувачи (во натамошниот текст: соизведувачи), носителот на работата, кој ја примил наплатата по аванси и временни ситуации, им ја распределува на соизведувачите во согласност со приложениот договор. Преносот на средствата од сметката 700 на носителот на работата на сметката 700 на соизведувачот, банката го обработува со налогот 746, шифра на основ 625.

71. Исплатата на плати на работниците на работа во странство за време на изведување на инвестициските работи (во натамошниот текст: физички лица), врз основа на писмен налог од носителот на работата или соизведувачот со кој е даден и список на физичките лица на кои треба да се изврши исплата во девизи, банката ја обработува со образецот 746, во корист на сметката 7071 на физичкото лице, шифра на основ 625.

72. Плаќањата во странство за потребите на инвестиционата работа, носителот на работата или изведувачот ги врши на начинот опишан во глава II. **ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ**, при што во образецот 1450 задолжително ја наведува шифрата на основот 235.

ПРОДАЖБА НА СТОКА ВО СЛОБОДНИ ЦАРИНСКИ ПРОДАВНИЦИ - СЦП

73. За наплата на продадената домашна и странска стока на нерезиденти и резиденти, држателот на СЦП ги користи вообичаените инструменти за плаќање во домашниот и меѓународниот платен промет (ефективни странски пари и денари, чекови, парични картички и сл.).

Банката ги обработува наплатите во денари врз основа на продадената стока од СЦП, во согласност со прописите коишто го регулираат работењето во домашниот платен промет.

Банката ги одобрува наплатите во странска валута врз основа на продадената стока од СЦП, на тековната сметка во странска валута на резидентот - држател на СЦП, согласно со „Одлуката за условите и начинот под кои резидентите можат да вршат наплата и плаќање во ефективни странски пари во трансакциите со нерезиденти“.

74. Примената наплата во странска валута од продадената домашна и странска стока во СЦП, банката ја обработува со образецот 743, во кој во рубриката 15 задолжително ја специфицира вредноста на продадената домашна стока со основ 227 и вредноста на продадената странска стока со основ 610, и книжи:

- на товар на сметката 3000 или 3010
- во корист на сметката 700 на држателот на СЦП.

Износот на вака специфицираната наплата, банката го прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 53 или 55 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

75. Плаќањето за продадената стока по налог на држателот на СЦП врз основа на договорот со сопственикот на стоката, банката го врши:

- а) за домашната стока продадена во странска валута со образецот 746, шифра на основ 227, во корист на сметката 700 на резидентот сопственик на стоката; за домашната стока продадена во денари во согласност со прописите коишто го регулираат работењето во домашниот платен промет;
- б) за странската стока со образец 1450, шифра на основ 610, во корист на сметката 3100, соодветната сметка од групата 708 или 808.

СТРАНСКИ ВЛОЖУВАЊА - ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ

76. Пристигнатиот прилив како основачки капитал врз основа на вложување на нерезидент во Република Северна Македонија, банката го обработува на начинот од точката 6 од ова упатство, шифра на основ 510 и книжи:

- на товар на сметката 3100, соодветна сметка од групата 708
- во корист на сметката 2954

По доставувањето доказ за извршен упис на друштвото во трговскиот регистар, банката ги пренесува средствата во корист на тековната сметка на новооснованото друштво со налогот 746.

77. Наплатата по основ на зголемување на основната главнина на друштвото, банката ја обработува на начинот опишан во дел I. НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ, шифра на основ 510.

РАБОТИ СО ПАРИЧНИ КАРТИЧКИ ОД СТРАНСКО ИЗДАНИЕ

78. За плаќање стоки и услуги во странство резидентите можат да користат парични картички од странско издание, со посредство на домашен застапник на паричната картичка (во натамошниот текст: „застапник на картичка“).

79. Плаќањето во корист на пресметковниот центар за парични картички во странство по налог на застапникот на картичката, банката го обработува со образецот 1450 на начинот опишан во главата II. ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ, шифра на основ 227 или 225.

Порамнувањето помеѓу резидентот-корисник на картичката и застапникот на картичката може да се изврши во странска валута или во денари.

80. Резидентите продавачи на стоки и услуги можат да ги наплатат продадените стоки и услуги на нерезиденти со парична картичка.

81. Наплатата од пресметковниот центар за парични картички во странство врз основа на работи со парични картички, банката ја обработува со образецот 743 на начинот опишан во точките 6 и 8 од ова упатство.

Застапникот на картичката на исплатната банка ѝ ги доставува сите потребни податоци за одобрување на неговата тековна сметка во странска валута на начинот опишан во точката 27 од ова упатство, шифра на основ 227 или 610.

По налог на застапникот на картичката, банката го врши порамнувањето помеѓу резидентот-продавач на стоки и услуги и застапникот на картичката, во денари, освен за продадената стока во СЦП, каде што порамнувањето може да се врши во странска валута или во денари.

82. Ако пресметковниот центар за парични картички во странство на нето-износ ја одобрува или задолжува сметката на застапникот на картичката, нето-наплатата или нето-плаќањето се обработува на начинот опишан во точките 79 и 81 од ова упатство, при што:

- банката ја обработува наплатата или плаќањето на износот на кој е задолжена, односно одобрена нејзината тековна сметка во странство 3100,
- застапникот на картичката е должен да ги прикаже износите на примените наплати и плаќања на бруто принцип согласно со добиениот запис од пресметковниот центар.

За пристигната нето-наплата врз основа на порамнување, застапникот на картичката во образецот 743, рубриката 15 ги специфицира износите на бруто-наплатите по соодветните основи 227 или 610 со позитивен предзнак и бруто-плаќањата по соодветните основи 227 или 225 со негативен предзнак. Вредноста

на вака пресметаниот износ треба да одговара на нето-наплатата врз основа на порамнување.

За извршување нето-плаќање врз основа на порамнување, во образецот 1450, рубрика 7, застапникот на картичката ги специфицира износите на бруто-плаќањата по соодветните основи 227 или 225 со позитивен предзнак и бруто-наплатите по соодветните основи 227 или 610 со негативен предзнак. Вредноста на вака пресметаниот износ треба да одговара на нето-плаќањето врз основа на порамнување.

83. Ако застапникот на картичката е банка, банката застапник на картичка ги спроведува одредбите од точките 79 до 82 и како банка и како застапник на картичката.

БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ

84. Резидентите и нерезидентите физички лица можат да вршат трансфер на пари во и од странство и преку резиденти - правни лица коишто се регистрирани за вршење ваков вид работи и кои се овластени од Народната банка за вршење брз трансфер на пари (во натамошниот текст: давател на услуга брз трансфер на пари).

А) давател на услуга брз трансфер на пари - небанкарска институција

85. За работите врз основа на брз трансфер на пари, банката му отвора на давателот на услуга брз трансфер на пари, посебна тековна сметка во странска валута (сметка 7122), ако се исполнети условите од точката 84.

86. Пристигнатиот прилив од странство врз основа на брз трансфер на пари, банката го обработува со образецот 743 на начинот опишан од точките 6 до 8 од ова упатство.

Давателот на услуга брз трансфер на пари ѝ ги доставува на банката сите потребни податоци за одобрување на неговата посебна тековна сметка во странска валута на начинот опишан во точката 27 од ова упатство, шифра на основ 410 за резиденти физички лица и шифра на основ 548 за нерезиденти физички лица.

Одливот во странство по налог на давателот на услуга брз трансфер на пари банката го обработува со образецот 1450, на товар на сметката 7122 на начин опишан во главата II. ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ, шифра на основ 410 за резиденти физички лица и шифра на основ 548 за нерезиденти физички лица.

87. Ако давателот на услуга брз трансфер на пари врши нето-наплата или плаќање преку својата посебна сметка во странска валута, нето-наплатата или нето-плаќањето се обработува на начинот опишан во точката 86 од ова упатство, при што:

- банката ја обработува наплатата или плаќањето на износот на кој е задолжена, односно одобрена нејзината тековна сметка во странство;

- давателот на услуга брз трансфер на пари ги прикажува износите на примените наплати и плаќања на бруто-принцип, согласно со добиениот запис од пресметковниот центар.

За пристигната нето-наплата врз основа на порамнување со глобалниот систем во странство, давателот на услуга брз трансфер на пари е должен да ги специфицира износите на бруто-наплатите по соодветните основи 410, 548 или 263 со позитивен предзнак и бруто-плаќањата по соодветните основи 410, 548 или 263 со негативен предзнак во образецот 743, рубрика 15. Вредноста на вака пресметаниот износ треба да одговара на нето-наплатата врз основа на порамнувањето со глобалниот систем во странство.

За извршување нето-плаќање врз основа на порамнување со глобалниот систем во странство, давателот на услуга брз трансфер на пари е должен да ги специфицира износите на бруто-плаќањата по соодветните основи 410, 548 или 263 со позитивен предзнак и бруто-наплатите по соодветните основи 410, 548 или 263 со негативен предзнак во образецот 1450, рубрика 7. Вредноста на вака пресметаниот износ треба да одговара на нето-плаќањето врз основа на порамнувањето со глобалниот систем во странство.

88. Ефективните странски пари коишто банката ги прима на или исплаќа од посебната тековна сметка на давателот на услуга брз трансфер на пари врз основа на брз трансфер на пари, банката ги обработува со образецот 746, шифра на основ 450, при што во колоната 1 од рубриката 6 задолжително го наведува матичниот број на давателот на услуга брз трансфер на пари и книжи:

а) за уплатените ефективни странски пари

- на товар на сметката 3000
- во корист на сметката 7122.

б) за подигнатите ефективни странски пари

- на товар на сметката 7122
- во корист на сметката 3000.

Износот на уплатените или подигнатите ефективни странски пари, банката го прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 53 или 54, од прилогот бр. 2 од ова упатство.

Б) Давател на услуга брз трансфер на пари - банкарска институција

89. Ако давател на услуга брз трансфер на пари е банка, банката - давател на услуга брз трансфер на пари ги спроведува одредбите од точките 86 до 87 и како банка и како давател на услуга брз трансфер на пари, при што не употребува посебна тековна сметка во странска валута (сметка 7122).

90. Уплатите, односно исплатите на ефективните странски пари од физички лица по основа на брз трансфер на пари банката ги обработува со образецот 746, шифра на основ 450, при што во колоната 1 од рубриката 6 ја наведува шифрата на физичкото лице - резидент „1000000“ или нерезидент „9000XXX“ (XXX - шифра на земја на нерезидентот).

Износот на уплатените или исплатените ефективни странски пари, банката го прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 53 или 54 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

МЕНУВАЧКО РАБОТЕЊЕ

91. Резидентите - овластени менувачи коишто не се банки, ги положуваат ефективните странски пари кои потекнуваат од менувачко работење на посебна тековна сметка во странска валута (сметка 7121).

Ефективните странски пари коишто овластениот менувач ги уплатува на или подига од посебната тековна сметка, банката ги обработува со образецот 746, шифра на основ 451, при што во колоната 1 од рубриката 6 задолжително го наведува матичниот број на резидентот - овластен менувач.

Банката ги обработува подигнатите ефективни странски пари, коишто ги купува овластениот менувач, согласно со договорот со овластената банка, со средства од посебната денарска сметка, на образецот 746, шифра на основ 452, при што во колоната 1 од рубриката 6 задолжително го наведува матичниот број на резидентот овластен менувач.

Износот на уплатените или подигнатите ефективни странски пари, банката го прикажува во колоната разни основи во спецификацијата бр. 53 или 54, од прилогот бр. 2 од ова упатство.

СЛУЖБЕНИ ПАТУВАЊА

92. За службените патувања во странство, банката, врз основа на уреден налог од налогодавачот, резидентот - правно лице, согласно со одредбите од точките 38 до 41 од ова упатство, може да исплати ефективни странски пари, да издаде ностро-чек, да продаде патнички чекови од странски издавачи, или да пренесе средства на девизната сметка на физичкото лице кое службено патува во странство.

93. За исплата во ефективни странски пари, или за издаден ностро/продаден патнички чек, налогодавачот е должен во образецот 1450, да ги наведе името и презимето и бројот на патната исправа на лицето коешто патува во странство, како и шифрата на основ 225.

Банката на ист начин ја обработува и подигнатата странска ефектива за плаќање на експлоатациски трошоци при патување во странство, со тоа што како шифра на основ наведува 276.

За исплата во ефективни странски пари банката постапува согласно со одредбите од делот ПЛАЌАЊЕ СО ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ.

Износот на подигнатата странска ефектива, банката ја прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 54 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

94. По извршеното службено патување, налогодавачот изготвува пресметка на трошоците на патувањето.

Ако трошоците за патување се поголеми од аконтацијата, за разликата налогодавачот ѝ доставува на банката дополнителен образец 1450, шифра на основ 225, заедно со пресметката на трошоците за патувањето. Банката ја исплаќа разликата во ефективни странски пари.

95. Ако аконтацијата е поголема од трошоците, налогодавачот ги уплаќа ефективните странски пари или чекови, врз основа на пресметката на трошоците за патувањето, во банката којашто ги обработува како наплата по основ на поврат на извршено плаќање, со образецот 743, шифра на инструментот на плаќање 8 - ефектива или 4 - чекови, шифра на основ 225 и ги прикажува во колоната „разни основи“ во спецификацијата бр. 53 од прилогот бр. 2 од ова упатство.

96. Банката може, по барање на налогодавачот, а за потребите на службеното патување во странство, да изврши пренос на девизни средства од неговата тековна сметка на тековната сметка на лицето коешто патува во странство. Банката го обработува преносот на средствата со налогот 746, шифра на основ 625.

97. Доколку по извршеното патување трошоците за патување се поголеми од аконтацијата, банката, врз основа на пресметката на трошоците за патувањето поднесена од страна на налогодавачот, врши пренос на девизни средства при што за разликата ја одобрува тековната сметка на лицето коешто патувало во странство. Банката го обработува преносот на средствата со налогот 746, шифра на основ 625.

Ако трошоците за патување се помали од аконтацијата, банката, врз основа на налог за пренос и пресметка на трошоците за патувањето поднесени од страна на лицето коешто патувало во странство, врши пренос на девизните средства, при што за разликата ја одобрува тековната сметка на правното лице. Вратените средства банката ги обработува со налогот 746, шифра на основ 625.

98. За плаќање на трошоци настанати врз основа на службени патувања на резиденти во странство со парични картички, банката ги применува одредбите од делот РАБОТИ СО ПАРИЧНИ КАРТИЧКИ ОД СТРАНСКО ИЗДАНИЕ.

ПРОДАЖБА НА СТРАНСКИ ЧЕКОВИ

99. Банката ги евидентира патничките чекови на странски издавачи коишто ги зема на комисиона продажба, на сметките за вонбилансна евиденција.

Банката, врз основа на уреден налог од резидентот, врши продажба на патничките чекови, согласно со одредбите од точките 38 до 41 од ова упатство и за продажбата ја одобрува сметката 2818.

Плаќањето на продадените чекови на странската банка, банката го врши со образецот 1450, ги специфицира основите 225 и 227 во зависност од тоа дали се продадени на правни или физички лица и книжи:

- на товар на сметката 2818
- во корист на сметката 3100.

100. Ако банката купи патнички чекови на странски издавачи, плаќањето за купените чекови го врши со образецот 1450, шифра на основ 227 и книжи:

- на товар на сметката 307
- во корист на сметката 3100.

Продажбата на чековите на резиденти ја врши на начинот опишан во став 2 од точката 99 од ова упатство, со одобрување на сметката 307.

МЕЃУНАРОДНИ ПОШТЕНСКИ УПАТНИЦИ

101. Пристигнатиот прилив на тековната сметка на банката во странство по основ на меѓународна поштенска упатница (во натамошниот текст: МПУ), банката го обработува со образецот 743, шифра на основ 410 и книжи:

- на товар на сметката 3100
- во корист на сметката 70850/12989.

102. Дозначените средства од странство со МПУ во корист на физички лица резиденти и нерезиденти, поштата ја исплаќа во денари, по куповниот курс на банката со која има склучено договор за промет со МПУ.

103. Ако физичкото лице корисник на МПУ се изјасни за исплата на МПУ во странска валута, поштата му го предава непоништениот купон на МПУ и го упатува на банката со која поштата има склучено договор за промет со МПУ.

Банката на корисникот на МПУ може да му исплати во ефективни странски пари или да ја одобри неговата сметка во странска валута.

ПРИРЕДУВАЊЕ ИГРИ НА СРЕЌА ВО КАЗИНО

104. Резидентот приредувач на игри на среќа во казино го положува износот на странски ефективни пари и чекови, кои потекнуваат од приредување игри на среќа, на својата посебна тековна сметка за приредување игри на среќа во странска валута кај банката (сметка 7123).

Банката ги обработува примените средства согласно со одредбите од деловите НАПЛАТА ВО ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ и НАПЛАТА СО ЧЕК од ова упатство и ја применува шифрата на основ 222.

Доколку резидентот приредувач на игри на среќа во казино за своето работење има потреба од ефективни странски пари, може да подигне ефективни странски пари од својата посебна тековна сметка за приредување игри на среќа во странска валута кај банката или да купи, при што банката постапува согласно со одредбите од дел ПЛАЌАЊЕ СО ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ.

ПОСРЕДУВАЊЕ ВО НАДВОРЕШНОТРГОВСКИОТ ПРОМЕТ И РЕЕКСПОРТОТ

105. Наплатата од нерезидент врз основа на работи на посредување во надворешнотрговскиот промет, банката ја обработува со образецот 743 на начинот опишан во главата I. НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ, шифра на основ 263.

Ако договорот за посредување е склучен помеѓу нерезидентот, производителот на стоката или давателот на услугата и посредникот, корисникот на наплатата во образецот 743, рубрика 15 ги специфицира износите на наплатата по соодветните основи, како и основот 263 за посредничката провизија. Во рубриката 16, корисникот на наплатата ја наведува сопствената тековна сметка, како и тековната сметка на содоговарачот, на кои банката треба да ги одобри девизните средства. За ваков вид договори корисникот на наплатата задолжително го приложува до банката и договорот.

106. Наплатата од нерезидентот врз основа на реекспорт, банката ја обработува со образец 743 на начинот опишан во глава I. НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ.

Корисникот на наплатата во образецот 743, рубрика 15 ги специфицира износите на наплатата по соодветните основи 640 и 290 ако се работи за бруто-наплата или основот 290, ако се наплатува само посредничката провизија.

Плаќањето на нерезидентот, банката го извршува со образецот 1450 на начинот опишан во главата II. ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ. Налогодавачот ја наведува шифрата на основ 640 во образецот 1450, рубрика 7.

КУПУВАЊЕ И ПРОДАВАЊЕ ПОБАРУВАЊА И ПРЕЗЕМАЊЕ ОБВРСКИ

107. Наплатата од нерезидент врз основа на купопродажба на побарување или за преземена обврска од друг нерезидент, банката ја обработува со образецот 743, на начинот опишан во глава I. НАПЛАТИ ОД НЕРЕЗИДЕНТИ.

Ако резидентот побарувањето од нерезидент го продал на друг резидент, купувачот - корисник на наплатата, на образецот 743 ги внесува податоците коишто се однесуваат на основната работа со соодветниот основ врз основа на која првиот резидент стекнал побарување од нерезидентот.

Ако резидентот побарувањето од нерезидент го продал на друг нерезидент, или нерезидентот ја има преземено обврската од друг нерезидент, резидентот корисник на наплатата на образецот 743 ги внесува податоците за бруто-вредноста на основната работа со соодветниот основ како и податокот за дисконтот за кој се намалува наплатата (основ 131, 279 или 594).

108. Плаќањето на нерезидент врз основа на купопродажба на побарување или за преземена обврска од друг резидент, банката ја обработува со образецот 1450 на начинот опишан во главата II. ПЛАЌАЊА НА НЕРЕЗИДЕНТИ.

Ако резидентот има преземено обврска кон нерезидент која претходно ја имал друг резидент, резидентот кој ја презел обврската - налогодавач, при плаќањето во образецот 1450 ги внесува податоците за бруто-вредноста на основната работа врз основа на која нерезидентот стекнал побарување од основниот должник - резидент со соодветен основ како и податокот за дисконтот за кој се намалува плаќањето (основ 130, 279 или 594).

Ако резидентот обврската кон нерезидентот ја плати на друг нерезидент кој го купил побарувањето од првиот нерезидент, при плаќањето во образецот 1450 ги внесува податоците коишто се однесуваат на основната работа со соодветниот основ.

109. Пристигнатиот прилив од нерезидент врз основа на купено побарување од правни односи помеѓу резиденти, банката го обработува со образецот 743, шифра на основ 590, а одливот за плаќање на купените побарувања од страна на нерезидентот со образец 1450, шифра на основ 590, согласно со одредбите за наплати и плаќања од ова упатство.

110. Извршениот одлив од резидент врз основа на купено побарување од правни односи помеѓу нерезиденти, банката го обработува со образецот 1450, шифра на основ 592, а приливот за примената наплата по купените побарувања од страна на резидентот со образецот 743, шифра на основ 592, согласно со одредбите за наплати и плаќања од ова упатство.

НАПЛАТИ И ПЛАЌАЊА ВРЗ ОСНОВА НА ИЗВРШНИ ИСПРАВИ

111. Наплатите и плаќањата врз основа на извршни исправи, банката ги обработува како редовни наплати и плаќања согласно со ова упатство. Притоа, корисникот на наплатата/налогоодавачот во рубриката „шифра на основ за наплата/плаќање“ ги внесува шифрите коишто се однесуваат на основната работа врз основа на која настанала обврска за наплата/плаќање и казнената камата или други трошоци согласно со извршната исправа.

МЕЃУБАНКАРСКИ ОДНОСИ

112. Меѓусебните односи на банките по работи од платниот промет со странство се вршат преку тековните сметки во странска валута на банките во земјата.

Меѓубанкарскиот пренос на девизи по други основи (меѓубанкарски пласмани во девизи, купопродажба на девизи и сл.) покрај преку тековните сметки во странска валута на банките во земјата можат се вршат и преку тековните сметки на банките во странство.

113. Банките коишто вршат платен промет со странство согласно со Законот за банките, можат една на друга да водат девизна тековна сметка и истовремено една кај друга да имаат девизна тековна сметка, и тоа:

705100 - тековни сметки на домашните банки во странска валута

3110 - тековни сметки во странска валута кај домашните банки

114. Банките коишто не вршат платен промет со странство согласно со Законот за банките, не можат да водат девизна тековна сметка на друга банка, а можат да имаат девизна тековна сметка кај банки коишто вршат платен промет со странство.

115. Банките коишто вршат платен промет со странство согласно со Законот за банките, можат да имаат девизни тековни сметки кај Народната банка, но не можат да водат девизни тековни сметки на Народната банка.

116. Банката којашто ја води тековната сметка на другата банка во странска валута -705100, во рамките на расположливото салдо на таа сметка, ги

извршува правилните налози најдоцна наредниот ден од денот на приемот на налогот од другата банка.

117. Доколку меѓубанкарските преноси на средства во странска валута банките ги вршат со посредство на СВИФТ, банката којашто ја води тековната сметка на другата банка редовно ѝ доставува извод од сметката (МТ 950).

За меѓубанкарските преноси на средства со посредство на СВИФТ, доставувањето примерок на обрасци од платниот промет со странство не е задолжително, со обврска на банката којашто го врши преносот на средствата на другата банка да ѝ ги достави сите потребни податоци за извршување на налогот, изготвување на потребните обрасци и извештаи и уредно водење на сметководството.

Доколку меѓубанкарските односи не се вршат со посредство на СВИФТ, банката којашто ја води тековната сметка на другата банка, заедно со изводот на сметката, задолжително ѝ приложува примерок од поединечните налози за задолжување и одобрување на сметката.

Народната банка доставува до банката дневен извод за налозите за задолжување и одобрување на тековната сметка на банката кај Народната банка.

118. Банките можат да го извршат порамнувањето на меѓусебните побарувања и обврски на тековните сметки во странска валута, и без трансфер на средствата преку сметките во странство.

119. Банките го вршат преносот на средствата помеѓу тековните сметки во странство (сметка 3100) и/или тековните сметки кај Народната банка (сметка 3112), независно од основот и целта на преносот, со образецот 746, и тоа:

- во рамките на една банка: шифра на основот 627;
- помеѓу две банки: шифра на основот 624;
- помеѓу Народната банка и банките; шифра на основот 623.

Внесување од странство и изнесување во странство на ефективни странски пари од страна на банката

120. Вносот на ефективни странски пари во Република Северна Македонија, банката го обработува со образецот 746, во корист на сметката 3100, шифра на основот 621. Во образецот 746, во рубриката 10, банката задолжително го наведува називот на странската банка од каде што се подигнати ефективните странски пари.

121. Изнесувањето ефективни странски пари од Република Северна Македонија банката го обработува со образецот 746, во корист на сметката 3000, шифра на основот 621. Во образецот 746, во рубриката 10, банката задолжително ја наведува странската банка кај која банката ќе ги депонира ефективните странски пари.

Внесување од странство и изнесување во странство на ефективни денари од страна на банката

122. Изнесувањето на ефективните домашни пари од Република Северна Македонија продадени на странска банка, банката го обработува со образецот 746, на товар на сметката 1012, шифра на основот 726. Во образецот 746, во

рубриката 10, банката задолжително ја наведува странската банка со која банката склучила договор за продажба на ефективни домашни пари.

Пристигната наплата од странската банка врз основа на продадени ефективни пари, банката ја обработува со образец со образецот 743, на товар на сметката 3100, 708500 или 808, шифра на основот 726.

123. Внесувањето на ефективните домашни пари во Република Северна Македонија купени од странска банка, банката го обработува со образец со образецот 746, на товар на сметката 1012, шифра на основот 726. Во образецот 746, во рубриката 10, банката задолжително ја наведува странската банка со која банката склучила договор за купување ефективни домашни пари.

Плаќањето кон странската банка врз основа на купените ефективни пари, банката ја обработува со образец со образецот 1450, во корист на сметката 3100, 708500 или 808 шифра на основот 726.

III. ПЛАТЕН ПРОМЕТ ВО ДЕНАРИ

124. Платниот промет со странство во денари се врши преку тековни денарски сметки на нерезиденти отворени кај домашни банки (сметка 808).

Наплата во денари од денарска тековна сметка на нерезидент

125. Наплатата во денари од тековната денарска сметка на нерезидент врз основа на поднесен налог од нерезидентот, банката ја обработува со образец со образецот 743, на начин опишан во точка 6 од ова упатство и ако едновременно е и исплатна банка, таа книжи:

- на товар соодветната сметка од групата 808
- во корист на сметката 2924.

126. Корисникот на наплатата доставува дополнет образец 743 до банката, на начин опишан во точките 27, 28 и 29 од ова упатство.

Банката, по приемот на дополнетиот образец 743 и приложената документација, ја одобрува тековната денарска сметка на корисникот на наплатата најдоцна наредниот ден, со соодветна примена на одредбите од точките 31, 33, 34 и 36 од ова упатство.

127. Банката може да го примени принципот на директна наплата предвиден во точка 35 од ова упатство и во платниот промет со странство во денари.

128. Ако нерезидентот и корисникот на наплатата се комитенти на различни банки, наплата се обработува по принципот на приливно исплатна банка.

Приливната банка ја обработува наплатата, по поднесен налог од нерезидент, со образецот 743 и во рубриката 12 го наведува матичниот број на исплатната банка, а во рубриката 7 го применува основот 900. Приливната банка ја известува исплатната банка за наплатата најдоцна наредниот ден и ги пренесува средствата на нејзината тековна сметка со соодветен налог од

денарскиот платен промет на начинот опишан во пример 1 од прилогот бр. 9 „Трансакции во денари со посредство на две домашни банки“ и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 808
- во корист на сметката 1000.

129. Исплатната банка ги обработува примените средства од приливната банка на начинот опишан од точка 6 од ова упатство при што во образецот 743, во рубриката 12 го наведува матичниот број на приливната банка, а во рубриката 7 го применува основот 900 и книжи:

- на товар на сметката 1000
- во корист на сметката 2924.

Исплатната банка го врши одобрувањето на тековната сметка на корисникот на наплатата согласно со одредбите од точка 126 од ова упатство.

Наплата во денари од денарска тековна сметка на нерезидент во корист на буџетски корисник

130. Ако корисникот на наплатата е буџетски корисник, обврската да ја обработи наплатата е на банката кај која се води тековната сметка на нерезидентот.

131. Наплатата во денари од денарска тековна сметка на нерезидент во корист на буџетски корисник, врз основа на поднесен налог од нерезидентот, банката ја обработува со образец со образецот 743 на начинот опишан во точка 6 од ова упатство, и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 808
- во корист на сметката 2924, 1000.

132. Корисникот на наплатата доставува дополнет образец 743 до банката на нерезидентот на начинот опишан во точките 27, 28 и 29 од ова упатство.

Банката, по приемот на дополнетиот образец 743 и приложената документација, му ја одобрува тековната денарска сметка на буџетскиот корисник најдоцна наредниот ден, со соодветна примена на одредбите од точките 31, 33, 34 и 36 од ова упатство.

133. Банката може да го примени принципот на директна наплата предвиден во точка 35 од ова упатство и во платниот промет со странство во денари за наплата во корист на буџетскиот корисник.

По исклучок од став 1 на оваа точка, банката може да спроведе постапка на директна наплата без претходна писмена информација добиена од буџетскиот корисник, во случај кога се работи за наплата од нерезидент во денари врз основа на следниве јавни давачки:

- даноци и акцизи;
- споредни даночни давачки - парични казни и глоби, даночни казни, камата и трошоци за присилна наплата на данок;
- придонеси од задолжително социјално осигурување;
- царински и посебни увозни давачки;

- такси - судски и административни такси.

Наплата во денари од денарска тековна сметка на нерезидент во корист на клиентска сметка на овластен учесник на пазарот на хартии од вредност

134. За наплата во денари од денарска тековна сметка на нерезидент во корист на клиентска сметка на овластен учесник на пазарот на хартии од вредност се применуваат одредбите од делот „Наплата во денари од денарска тековна сметка на нерезидент во корист на буџетски корисник“ од ова упатство.

Плаќање во денари на денарска сметка на нерезидентот

135. Плаќањето во денари на денарска нерезидентна сметка се врши на начинот опишан во точка 38 до 47 од ова упатство.

- а) Ако налогодавачот - резидент и нерезидентот се комитенти на иста банка, банката го обработува плаќањето најдоцна наредниот ден од денот на прифаќање на налогот, со образецот 1450 и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 80
- во корист на соодветната сметка од групата 808.

- б) Ако налогодавачот - резидент и нерезидентот се комитенти на различни банки, банката на налогодавачот го обработува плаќањето најдоцна наредниот ден од денот на прифаќање на налогот, со образецот 1450 и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 80
- во корист на сметка 1000.

При преносот на средствата до банката кај која се води денарската тековна сметка на нерезидентот, банката ја применува постапката опишана во примерот 2 од прилогот бр. 9 „Трансакции во денари со посредство на две домашни банки“, со обврска да ги достави сите потребни податоци за правилна обработка на плаќањето до банката на нерезидентот.

Банката на нерезидентот изготвува образец 1450 за примените средства во кој, согласно со информациите од платната порака добиена од банката на резидентот, го наведува основот за видот на трансакција и матичниот број на налогодавачот и книжи:

- на товар на сметка 1000,
- во корист на соодветната сметка од групата 808.

Плаќање во денари од клиентска сметка на овластен учесник на пазарот на хартии од вредност на денарска тековна сметка на нерезидентот

136. За плаќање во денари на денарска нерезидентна тековна сметка, налогодавачот - овластениот пазарен учесник на нерезидентот, го доставува образецот 1450 до банката кај која се води тековната сметка на нерезидентот, со соодветна примена на одредбите од точка 38 до 47 ова упатство. Банката за уплатените денарски средства од налогодавачот - овластен пазарен учесник на

нерезидентот ја одобрува сметката 8191, а плаќањето на нерезидентот го врши со 1450 и книжи:

- на товар на сметка 8191,
- во корист на соодветната сметка од групата 808.

Пренос на денари помеѓу денарски нерезидентни тековни сметки

137. Врз основа на поднесен налог од нерезидент, преносот на средства помеѓу денарските тековни сметки на нерезиденти кај иста банка, банката го обработува со налогот 746, шифра на основот 625.

138. Ако средствата треба да се пренесат на денарска тековна сметка на нерезидентот или на друг нерезидент кај друга банка, банките го обработуваат преносот со налогот 746, шифра на основот 625 согласно со постапката опишана во примерот 3 од прилогот бр. 9.

Продажба на девизи за стекнати денари од денарската нерезидентна тековна сметка

139. Продажбата девизи за денари по налог на нерезидент, банката ја обработува со образец со образецот 746, а го применува основот 629.

- на товар на соодветната сметка од групата 808,
- во корист на соодветната сметка од групата 708.

Уплата и исплата на ефективни денари на/од денарска тековна сметка на нерезидент

140. Уплатата на ефективни денари врз основа на поднесен налог од нерезидент, банката ја обработува со образец со образецот 1450 и согласно со намената на уплатената ефектива ја применува соодветната шифра на основ, и тоа за уплата по основ на:

- издадени визни документи од претставништва на странски земји во Република Северна Македонија, шифра на основот 280;
- продадени сопствени превозни документи од претставништва на странски лица кои во Република Северна Македонија вршат агенциски работи во воздушниот сообраќај, врз основа на склучени меѓудржавни спогодби за редовен воздушен сообраќај, шифра на основот 211;
- непотрошени ефективни денари претходно повлечени од неговите тековни сметки, шифра на основот 227 или 280 соодветно (инструмент на плаќање 8);

и книжи:

- на товар на сметка 1010
- во корист на соодветната сметка од групата 808.

141. Исплатата на ефективни денари врз основа на поднесен налог од нерезидент, банката го обработува со образец со образецот 743 и согласно со намената на подигнатата ефектива, ја применува соодветната шифра на основот, и тоа за исплата:

- на странски дипломатски претставништва, шифра на основот 280;
- по други намени, шифра на основот 227;

и книжи:

- на товар на соодветната сметка од групата 808
- во корист на сметка 1010.

Исплата на ефективни странски пари од денарска тековна сметка на нерезидент

142. Ако нерезидентот подигне ефективни странски пари од својата денарска тековна сметка, банката ги обработува подигнатите ефективни странски пари со образецот 1450, при што, во рубриката 1 како налогодавач ја наведува шифрата на нерезидентот 9000XXX, (XXX - шифра на земја на нерезидентот), шифра на инструментот на плаќање „7“, шифра на основот 549, и книжи на товар на соодветна сметка од групата 808.

143. Банката, за потребите на известувањето со извештајот за состојбата и прометот на сметката 808, доставува податоци за сите трансакции над 100.000 денари поединечно за секоја трансакција, а за трансакциите под 100.000 денари може да достави збирни податоци на спецификација „С“ од прилогот бр. 2 од ова упатство.

IV. ПОВРАТ НА НАПЛАТИ И ПЛАЌАЊА И СТОРНО

144. Повратот на извршено плаќање на нерезидент се обработува на начинот опишан во точките 6 до 7 од ова упатство, со образецот 743 во кој во рубриката 2 се наведува соодветната шифра на инструментот за поврат, а во рубриката 15 се наведува шифрата на основот од образецот 1450 со кој било извршено плаќањето за кое се врши повратот. Банката ги одобрува вратените средства на тековната сметка на налогодавачот од која е обезбедено покритието за извршеното плаќање.

145. Повратот на извршена наплата од нерезидент, по која било извршена исплата на тековната сметка на корисникот на наплатата, се обработува на начинот опишан во точките 48 до 49 од ова упатство, со образецот 1450 во кој во рубриката 2 се наведува соодветната шифра на инструментот за поврат, а во рубриката 7 се наведува шифрата на основот од образецот 743 врз основа на кој била извршена наплатата за која се врши поврат.

146. Поврат на извршената наплата од нерезидент за која не е извршена исплата на тековната сметка на корисникот на наплатата банката го обработува на начинот опишан во точка 145 со задолжување на сметката 2952.

147. Со сторно се поништува кое било погрешно пополнето задолжително поле во налозите од платниот промет со странство. Налогот се сторнира со изработка на идентичен налог со исти податоци, но со предзнак минус (-) во полето износ во валута. По извршеното сторно се изработува нов налог од платниот промет со странство со точни податоци со изворен датум на валута.

V. ДОСТАВУВАЊЕ ИЗВЕШТАИ И ПОДАТОЦИ ЗА ПЛАТНИОТ ПРОМЕТ СО СТРАНСТВО

148. Банките се должни да доставуваат податоци и извештаи за извршениот платен промет со странство до Народната банка, на начинот и роковите пропишани со ова упатство. За извршениот платен промет со странство за потребите на државата и државните органи известува Народната банка.

149. Народната банка ги користи доставените податоците за извршениот платен промет со странство за статистички цели. Користењето на податоците од страна на Народната банка е во согласност со Законот за државна статистика.

150. Банките известуваат за состојбата и прометот на сметките наведени во прилогот бр. 3 „Преглед на сметките за кои се доставуваат извештаи“ (во понатамошниот текст: прилогот бр. 3) којшто е составен дел на ова упатство. Извештаите се доставуваат во електронски формат.

По исклучок од став 1 од оваа точка банките по претходна согласност или на барање на Народната банка извештаите може да ги доставуваат и во друг формат.

151. Банките податоците ги изготвуваат и ги доставуваат до Народната банка по датум на книжење на промените на сметките.

Состојбите на сметките доставени до Народната банка треба да одговараат на состојбите на сметките во сметководствената евиденција на банките и известувањето за состојбата и прометот согласно со „Одлуката за доставување податоци за состојбата и прометот на сметките од сметковниот план на банките и на финансиските извештаи“.

152. Динамиката на доставување на извештаите е дневна, декадна или месечна зависно од извештајната сметка и таа е дадена во прилогот бр. 3.

Извештаите се доставуваат до Народната банка најдоцна 8 работни денови по истекот на периодот за кој се известува.

153. Податоците за состојбата на сметките (извештај ИСП - Извештај за состојбата и прометот) се доставуваат по видови на валута заедно со податоците за остварениот вкупен промет на соодветна извештајна сметка.

За остварениот промет по извештајни сметки банките доставуваат и податоци за секоја поединечна трансакција. Исклучок е известувањето за прометот на сметките 7051, 3110, 2924 за кои банките доставуваат податоци само за наплатите за кои банката е исплатна, но не е едновремено и приливна банка, како и за сметките од групата 315 за кои банката известува само за поединечните трансакции во корист на сметката од групата 315.

154. Подетални објаснувања за начинот на доставување на податоците: електронското потпишување, кодирањето на податоците, електронскиот формат, како и вградените логички и финансиски контроли се содржани во „Корисничкото упатство за апликацијата платен промет со странство“.

VI. ОБРАСЦИ, СПЕЦИФИКАЦИИ И УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ

155. Со ова упатство се пропишани содржината и формата на обрасците коишто банките ги користат при вршењето на платниот промет со странство:

Прилог бр. 1

- образец 743 - Извештај за наплата од странство;
- образец 1450 - Налог за извршување на дознака во странство или Извештај за исплата по акредитив;
- образец 1451 - Налог за отворање на акредитив (втора страница);
- образец 746 - Општ девизен налог.

Покрај обрасците од став 1 на оваа точка, банките при известувањето до Народната банка користат и спецификации чијашто форма и содржина се пропишани со ова упатство:

Прилог бр.2

- извештај ИСП - Извештај за состојбата и прометот;
- спецификација 53 - Спецификација на откупени ефективни странски пари и положени на девизни сметки;
- спецификација 54 - Спецификација на продадени ефективни странски пари и подигнати од девизни сметки;
- спецификација 55 - Спецификација на откупени странски чекови и одобрени во корист на девизни сметки (прилив);
- спецификација 56 - Спецификација за промет на сметка.

Обрасците и спецификациите пропишани во оваа точка не можат да се менуваат во однос на формата, содржината и распоредот на рубриците и полињата без согласност на Народната банка.

156. Бројот на примероците на образецот не е пропишан со ова упатство и зависи од потребите на банката и клиентите на банката.

157. Обрасците и спецификациите се пополнуваат согласно со Упатството за пополнување од точката 158 од ова упатство, при што банката по приемот на образецот проверува дали тој е правилно пополнет и дали се впишани правилни шифри.

Заверката на обрасците и спецификациите се врши со потпис.

158. Упатство за пополнување.

Образец 743 - Извештај за наплата од странство (BC60)

Првиот дел од образецот го пополнува банката (рубриците од 1 до 14), вториот дел го пополнува корисникот на наплатата и ѝ го враќа на банката заради понатамошна обработка на налогот.

Во рубриците на овој образец се внесуваат следниве податоци:

- 1) Назив, адреса, матичен број на банката којашто ја прима, т.е. ја обработува наплатата;
- 2) Назив, адреса, број на тековната сметка / ИБАН и матичен број на корисникот на наплатата. Доколку корисникот на наплатата е домашно физичко лице, банката ја впишува шифрата за домашни физички лица - 1000000. Ако корисникот на наплатата е нерезидент, банката ја впишува шифрата за странско лице 9000XXX (XXX - земја на

нерезидентот од шифрарникот на земји којшто е составен дел на ова упатство). Ако корисникот на наплатата е самостоен вршител на дејност којшто не добил наплата како физичко лице, банката го впишува неговиот матичен број од деловниот регистар.

Исто така, во оваа рубрика се впишува бројот на сметката / ИБАН на корисникот на наплатата наведен во налогот од странската банка.

Во полето на десната страна под бројот 60 се внесува едноцифрената ознака на инструментот на плаќање од шифрарникот на инструменти на плаќање;

- 3) Бројот под кој е заведен налогот во регистарот на банката;
- 4) Назив на странската банка - во првото осенчано поле се впишува шифрата на земјата од шифрарникот на земји, а во второто осенчано поле СВИФТ-ознаката на странската банка;
- 5) Назив и адреса на нерезидент - налогодавач и во осенчаното поле, шифрата на земјата на нерезидентот независно од земјата од која е пристигната наплатата, или шифрата на меѓународната организација;
- 6) Назив на странската кореспондентска банка, а во осенчаното поле СВИФТ-ознаката на странската банка (се пополнува само во случај на работење преку СВИФТ);
- 7) Опис на наплатата од налогот на странската банка (СВИФТ-порака), а во осенчаното поле, шифрата на основот од шифрарникот на основи;
- 8) Во првото и второто осенчано поле: шифра и скратен назив на валутата од шифрарникот на валути; во третото осенчано поле: износот во валута со две децимални места; а во четвртото поле: датумот на кој е одобрен приливот на сметката на банката во странство или задолжена сметката на нерезидентот кај банката;
- 9) Износ во странска валута на банкарска провизија и трошоци, коишто се одбиени во странство, ако е тоа наведено во налогот на странската банка;
- 10-11) Податоци за книжење на задолжувањето и одобрувањето во банката;
- 12) Назив и матичен број на исплатната банка во случај налогот да го пополнува приливната банка, или назив и матичен број на приливната банка за налогот пополнет од исплатната банка;
- 13) Износ во денари на пресметаниот надомест за услуга којшто банката го наплатува од корисникот на наплатата;
- 14) Место, датум на обработка на наплатата и заверка на банката;
- 15) При пополнувањето на оваа рубрика корисникот на наплатата поаѓа од вкупното побарување коешто го затвора со наплатата. Во првата колона се внесува шифрата на основот од шифрарникот на основи, во втората колона бројот на документот (кредитна регистрација, број

на договор итн.), во третата опис на трансакцијата како основ за наплатата на која настанало побарувањето од странство и во четвртата колона, износот на побарувањето во валута.

Ако корисникот наплатува побарување по повеќе основи, тој ги специфицира поединечно сите основи во врска со кои настанало тоа побарување (на пример: камата и главнина; стока и услуга).

Ако наплатата е помала од побарувањето, се внесува вкупниот износ на побарувањето и износот за кој е намалено тоа побарување (на пример: фактурната вредност на царинскиот документ и добиеното задолжение од нерезидентот со кое е намалено побарувањето). Износот на намаленото побарување се внесува со негативен предзнак.

Вкупниот износ на наплатата во делот II мора да е идентичен со износот во првото поле од делот I, во рубриката 8.

Доколку корисникот на наплатата не ја пополнил колоната за шифра на основот, шифрирањето го врши банката дополнително согласно со описот на трансакцијата;

- 16) Во првото поле се внесува СВИФТ-ознака на банката во која, по налог на корисникот на наплатата, се одобруваат средствата на неговата сметка.

Во второто поле, бројот на тековната сметката / ИБАН на корисникот на наплатата на која се одобруваат средствата.

Ако приливот се одобрува на повеќе тековни сметки / ИБАН, во полето наменето за бројот на сметката се запишува „по спецификација“, којашто се приложува во прилог на налогот;

- 17) Место, датум и заверка од страна на корисникот на наплатата.

Налози за плаќање во странство

Образец 1450 - Налог за извршување на дознака во странство (BC 70)

Првиот дел од образецот го пополнува налогодавачот (рубриките од 1 до 9 освен рубриката 3), вториот дел го пополнува банката (рубриките од 10 до 15). Ако плаќањето во странство се врши по налог на домашно физичко лице или нерезидент, образецот 1450 во целост го пополнува банката.

Во рубриките на овој образец се внесуваат следниве податоци:

- 1) Назив, адреса, број на тековната сметка / ИБАН и матичен број на подносителот на налогот (налогодавач). Се впишува бројот на тековната сметка / ИБАН на налогодавачот кај банката. Доколку налогодавачот е домашно физичко лице, банката ја впишува шифрата за домашни физички лица - 1000000. Ако налогодавач е нерезидент, банката ја впишува шифрата за странско лице 9000XXX (XXX - земја на нерезидентот од шифрарникот на земји којшто е составен дел на ова упатство). Ако налогодавачот е самостоен вршител на дејност којшто не врши плаќање како физичко лице, се впишува неговиот матичен број од деловниот регистар;
- 2) Назив, адреса и матичен број на банката којашто го врши плаќањето. Во полето на десната страна, под бројот 70 се впишува едноцифрената

ознака на инструментот на плаќање од шифрарникот на инструменти на плаќање;

- 3) Број под кој е заведен налогот во регистарот на банката;
- 4) Назив, адреса и бројот на сметка/ ИБАН на нерезидентот во чија корист треба да се изврши плаќањето, а во осенчаното поле се впишува шифрата на земјата на нерезидентот од шифрарникот на земји, независно од тоа преку која земја се врши плаќањето, или шифрата на меѓународната организација;
- 5) Назив и адреса на банката на нерезидентот, во првото осенчано поле се впишува шифрата на земјата од шифрарникот на земји, а во второто осенчано поле СВИФТ-ознаката на банката. Адресата на банката на нерезидентот се пополнува само во случај кога банката нема СВИФТ-ознака;
- 6) Во првото и второто осенчано поле: шифра и скратен назив на валутата од шифрарникот на валути; во третото осенчано поле: износот во валута во кој треба да се плати, со две децимални места и во четвртото осенчано поле: датумот на кој е извршено плаќањето од сметката на банката во странство, односно од сметката на нерезидентот кај банката. Датумот го пополнува налогодавачот, ако сака плаќањето да биде извршено на точно определен датум, во спротивно ова поле го пополнува банката;
- 7) При пополнување на оваа рубрика, налогодавачот поаѓа од вкупната обврска којашто ја плаќа. Во првата колона се внесува шифрата на основот од шифрарникот на основи, во втората колона - бројот на документот (кредитна пријава, одобрение од Народната банка итн.), во третата - опис на трансакцијата врз основа на која настанала обврската кон странство и во четвртата колона - износот на обврската во валута.
Ако налогодавачот плаќа обврска за повеќе основи, ги специфицира поединечно сите основи за кои настанала обврската (на пример: камата и главнина; стока и услуга).
Ако плаќањето е помало од обврската, се впишува вкупниот износ на обврската и износот за кој е намалена таа обврска (пример: фактурната вредност на царинскиот документ и добиеното одобрение од нерезидентот со кое е намалена обврската). Износот на намалената обврска се внесува со негативен предзнак.
Вкупниот износ за плаќање мора да е идентичен со износот во валута од рубрика 7.
Доколку налогодавачот не ја пополни колоната „шифра на основ“, шифрирањето го врши банката дополнително согласно со описот на трансакцијата.
- 8) Се наведува на чиј товар ќе се засметаат трошоците на банките за извршување на плаќањето;
- 9) Место, датум и заверка од страна на налогодавачот;

- 10) Се внесува местото и датумот кога банката го прифатила налогот за извршување, како и заверка од страна на банката;
- 11-12) Податоци за книжење на задолжувањето и одобрувањето на банката;
- 13) Во оваа рубрика банката внесува податоци за сметката (сметките) од која се обезбедуваат средствата за покритието за извршување на плаќањето во странство (на пример: покритие од сметката 7000, 7001, 7053, 702, 80, 50, 51, 52 итн.);
- 14) Забелешка, место и датум на обработка на плаќањето и заверка од страна на банката.

Образец 1451- Налог за отворање акредитив

Налогот за отворање на акредитив го изготвува налогодавачот и тој се состои од две страници.

Прва страница

Народната банка не ја пропишува содржината и формата на образецот 1451 - Налог за отворање на акредитив (прва страница), којашто се однесува на акредитивните услови. Формата и содржината на првата страница на образецот 1451 ја изработува банката согласно со сопствените потреби и неа ја објавува и ја прави достапна за своите клиенти.

Втора страница (BC 71)

Втората страница се однесува на податоците од договорот со нерезидентот и се пополнува на идентичен начин како налогот 1450 при извршување дознака во странство, со исклучок на рубриците:

- 2) Во полето „под ознаката на образецот се впишува шифрата на инструментот на плаќање „5“;
- 3) Број на отворениот ностро-акредитив од регистарот на отворени акредитиви;
- 9-10) Податоци за книжење на задолжувањето и одобрувањето на банката, ако со налогот за отворање акредитив едновременно се обезбедува и покритие;
- 11) Просторот во оваа рубрика го користи банката за внесување податоци за покритието за отворениот акредитив согласно со договорот со налогодавачот: датум на кој и сметка од која се обезбедува покритието (на пример: покритие на сметката 7000, 7001, 7053, 702, 80, 50, 51, 52 итн.). Овој датум не може да биде подоцна од датумот на плаќање врз основа на отворениот акредитив.
- 12) Место и датум кога банката го прифатила налогот за извршување, како и заверка од страна на банката.

Образец 1450 - Извештај за исплата на акредитив (BC 70)

Извештајот за исплата на акредитивот - образец 1450 го пополнува банката со истите податоци од образецот 1451 (втора страница).

Образец 746 - Општ девизен налог (BC 66/77)

Ако со Упатството не е поинаку предвидено, образецот 746 се користи за книжење на преносот на девизи од една на друга девизна сметка во меѓусебните односи на банките, а може да се користи и како интерен налог во банката.

Во рубриките на овој образец се внесуваат следниве податоци:

- 1) При известување до Народната банка за состојбата и прометот на одредена извештајна сметка, BC 66 се употребува за книжење на товар (промет должи), а BC 77 за книжење во корист (промет побарува).
- 2) Назив, адреса и матичен број на банката којашто го издава налогот на овој образец;
- 3) Назив, адреса и матичен број на банката до која се упатува налогот;
- 4) Бројот под кој е налогот заведен во регистарот на банката;
- 5) Датумот на кој е одобрена, односно задолжена сметката на банката, во зависност од видот на работата за која се користи налогот на овој образец;
- 6-9) Овие рубрики се користат за книжење во банките во зависност од видот на работите за кои се користи овој образец. Ако согласно со Упатството, се врши пренос на средства помеѓу сметките на клиентите кај иста или друга банка, во колоната бр. 1 се наведува матичниот број на клиентот.
- 10) Го користи банката за свои потреби;
- 11) Забелешка, место и датум на обработка и заверка од страна на банката.

Извештај ИСП - Извештај за состојбата и прометот (BC 00)

Банката го изготвува овој извештај за сметките од прилогот 3 од ова упатство, при што износите во извештајот ги внесува со две децимални места.

Во насловот на овој извештај се наведува датумот за кој се известува, називот и матичниот број на банката, како и бројот на сметката за која се доставува извештајот.

Во колоните на овој извештај се внесуваат следниве податоци:

- 1-2) скратен назив и шифра на валутата од шифрарникот на валути;

- 3) износ на почетната состојба во валута;
- 4) износ на задолжувањето на сметката во валута;
- 5) износ на одобрувањето на сметката;
- 6) износ на новата состојба во валута.

Банката го заверува извештајот со потпис.

Износот на почетната состојба на извештајот во валута мора да е идентичен со износот на новата состојба од претходниот извештај.

Спецификација 53 - Спецификација на откупени ефективни странски пари и положени на девизни сметки (BC 53)

Овој образец се користи како спецификација на задолжувањето на сметката 3000.

Банката ги пополнува колоните во овој образец согласно со нивниот опис, и тоа:

- за физичко лице - резидент и нерезидент, збирно како еден податок по валути за сите извршени трансакции со иста шифра на основот и исто книжење;
- за правно лице резидент и нерезидент, збирно по валути во колоната „разни основи“, при што е должна да приложи примерок од образецот 743, 746 и 1450, согласно со одредбите на ова упатство.

Износите во валути од колоните по сите основи, вклучително и разни основи, мораат да одговараат на прометот на товар на сметката 3000 од извештајот ИСП.

Спецификација 54 - Спецификација на продадени ефективни странски пари и подигнати од девизни сметки (BC 54)

Овој образец се користи како спецификација на одобрувањето на сметката 3000.

Банката ги пополнува колоните во овој образец согласно со нивниот опис, и тоа:

- за физичко лице - резидент и нерезидент, збирно како еден податок по валути за сите извршени трансакции со иста шифра на основот и исто книжење;
- за правно лице - резидент, збирно по валути во колоната „разни основи“, при што е должна поединечно да извести за податоците од оваа колона согласно со одредбите на ова упатство.

Износите во валути во колоните по сите основи, вклучително и разни основи, мораат да одговараат на прометот во корист на сметката 3000 од извештајот ИСП.

Спецификација 55 - Спецификација на откупени странски чекови и одобрени во корист на девизни сметки (BC 55)

Овој образец се користи како спецификација на задолжувањето на сметката 3010, со исклучок на колоната „преноси“ во која се искажува одобрување на сметката.

Банката ги пополнува колоните во овој образец согласно со нивниот опис, и тоа:

- за физичко лице - резидент и нерезидент, збирно како еден податок по валути за сите извршени трансакции со иста шифра на основот и исто книжење;
- за правно лице резидент и нерезидент, збирно по валути во колоната „разни основи“, при што е должна поединечно да извести за податоците од оваа колона, согласно со одредбите на ова упатство.

Износите во валути во колоните по сите основи, вклучително и разни основи, мораат да одговараат на прометот на товар на сметката 3010 од извештајот ИСП (освен колоната „преноси во странство“). Износите во валута во колоната „преноси во странство“ (основ 620), каде што се книжат чековите испратени во странство на наплата и наплатите на чекови на товар на примените покритија, мораат да одговараат на прометот во корист на сметката 3010.

Спецификација 56 - Спецификација за промет на сметка (BC 56)

Согласно со одредбите во ова упатство, спецификацијата 56 се употребува за збирно искажување на прометот на сметката 808 за поединечните трансакции помали од 100.000,00 денари, за кои банката известува банката може да известува збирно.

Банката пополнува една спецификација 56 за прометот на товар на сметката 808 и една спецификација за прометот во корист на сметката 808, коишто се приложуваат заедно со извештајот ИСП на сметката 808. Бројот 1 се заокружува за известување на товар на сметката 808, а бројот 2 за известување во корист на сметката 808.

Во колоните на оваа спецификација се внесуваат следниве податоци:

- 1) Реден број на наменувањата;
- 2) Шифра на валутата од шифрарникот на валути: „807“;
- 3) Шифра на основот од шифрарникот на основи;
- 4) Бројот на втората сметка на која се одразиле промените од тоа книжење;
- 5) Вкупниот износ во денари на сите трансакции коишто имаат ист основ и исто книжење;
- 6) Текстуален опис на основот за кој се извршени наплатите, т.е. плаќањата.

VII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

159. Со денот на примената на ова упатство, престанува да важи Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 78/11, 156/11, 58/12, 173/12, 51/13, 144/13, 186/13, 96/14, 125/14, 19/15, 106/15 и 58/16).

160. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1.10.2016 година.

У.бр. 23917
28.7.2016 година
Скопје

Гувернер
Димитар Богов

О Б Р А С Ц И

ИЗВЕШТАЈ ЗА НАПЛАТА ОД СТРАНСТВО

ГО ПОПОЛНУВА БАНКАТА:

I.	1	БАНКА Назив: Адреса: ЕМБС _____ Телефон _____ Референт _____	2	КОРИСНИК НА НАПЛАТАТА Назив: Адреса: с-ка/IBAN: ЕМБ _____	60
	3	Налог број _____			
	4	На барање (52)			
	5	По налог (50)			
	6	Преку (54)			
	7	Основ (70)			
	8	Наплативме (32A) Шифра на валута _____	Ознака на валута _____	Износ во валута _____	Датум на валута _____
	9	По налог на странската банка е одбиено (71F)		Износ во валута _____	
	10	На товар Во корист			
	11	На товар Во корист			
	12	Исплатна/приливна банка			
	13	Наш надомест во износ од: Ден: _____			
	14	Забелешка Место и датум _____		Пот пис на банката _____	

ГО ПОПОЛНУВА КОРИСНИКОТ НА НАПЛАТАТА*:

II.	15	Податоци за НБРМ (опис на сите трансакции кои се поврзани со наплатата):			
	р.б.	Шифра на основ	Бр. на документ	Опис на трансакцијата	Износ во валута
	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
				Вкупен износ на наплатата:	
	16	банка на корисникот: _____			
		с-ка/IBAN на корисникот на наплатата: _____			
	17	Место и датум _____			
		Пот пис на корисникот на наплатата _____			

* Во рок од 5 (пет) работни дена од приемот на извештајот должни сте да доставите податоци за наплатата.

НАЛОГ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ДОЗНАКА ВО СТРАНСТВО
ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПЛАТА ПО АКРЕДИТИВ

ГО ПОПОЛНУВА НАЛОГОДАВАЧОТ:

I.	1	НАЛОГОДАВАЧ	2	БАНКА	70
	(50)	Назив: Адреса: с-ка/IBAN: ЕМБ	(52)	Назив: Адреса: ЕМБС	
	3	Налог број	(20)		
	4	Во корист Назив: Адреса: с-ка/IBAN:	(59)		
	5	Кај Назив: Адреса:	(57)		
	6	Да се плати: Шифра на валута	Ознака на валута	Износ во валута	Датум на валута
	(32A)				
	7	Податоци за НБРМ (опис на сите трансакцијои се поврзани со плаќањето):			
		Шифра на основ	Бр. на документ	Опис на трансакцијата	Износ во валута
		р.б.			
		1			
		2			
		3			
		4			
		5			
		Вкупен износ за плаќање:			
	8	Трошоци на банките за извршување на плаќањето:			
	(71A)	на терет на:	налогодавач	корисник	поделени
	9				
		Место и датум		Потпис на налогодавачот	

ГО ПОПОЛНУВА БАНКАТА:

II.	10	Прифаќање на налогот:	
		Место и датум	Потпис на банката
	11	На товар	
		Во корист	
	12	На товар	
		Во корист	
	13	Покритие:	
		Дата:	Сметка:
	14	Забелешка	
		Место и датум	Потпис на банката

НАЛОГ ЗА ОТВОРАЊЕ НА АКРЕДИТИВ (втора страна)

ГО ПОПОЛНУВА НАЛОГОДАВАЧОТ:

I.	1	НАЛОГОДАВАЧ	2	БАНКА	71
	(50)	Назив: Адреса: с-ка/IBAN: ЕМБ	(52)	Назив: Адреса: ЕМБС	
	4	Во корист			
	(59)	с-ка/IBAN: Назив: Адреса:			
	5	Кај			
	(57)	Назив: Адреса:			
	6	Да се плати:	Ознака на	Износ во	Датум на
	(32A)	Шифра на валута	валута	валута	валута
	7	Податоци за НБРМ (опис на сите трансакции кои се поврзани со плаќањето):			
		р.б.	Шифра на основ	Бр. на документ	Опис на трансакцијата
					Износ во валута
		1			
		2			
		3			
		4			
		5			
		Вкупен износ за плаќање:			
	8				
		Место и датум		Потпис на налогодавачот	

ГО ПОПОЛНУВА БАНКАТА:

II.	9	На товар	
		Во корист	
	10	На товар	
		Во корист	
	11	Покритие:	
		Дата:	Сметка:
	12	Прифаќање на налогот	
		Место и датум	
		Потпис на банката	

ОПШТ ДЕВИЗЕН НАЛОГ

2	БАНКА - НАЛОГОДАВАЧ
_____	

3	БАНКА НА КОРИСНИКОТ
_____	

1	6 6
	7 7

4	НАЛОГ број _____
---	------------------

5	датум на промена - валута _____
---	---------------------------------

Матичен број на налог. на кор.	Валута			Износ во денари	Основ	Сметка
	Шифра	Ознака	Износ			
1	2	3	4	5	6	7
6						
7						
8						
9						
10						
11	ЦЕЛ					
	_____			_____		
	(Место и датум)			(потпис)		

СПЕЦИФИКАЦИИ

ИСП

ИЗВЕШТАЈ ЗА СОСТОЈБАТА И ПРОМЕТОТ

На ден

матичен број

назив на банката

СМЕТКА

ВАЛУТА		Почетна состојба на ден	ЗАДОЛЖЕНИЕ	ОДОБРЕНИЕ	Нова состојба на ден
ознака	шифра		износ во валута	износ во валута	
1	2	3	4	5	6

Потпис на банката

(назив на банката) матичен број

СПЕЦИФИКАЦИЈА

на продадени ефективни странски пари и исплатени од девизни сметки (ОДЛИВ)
во периодот до 20 година

ВАЛУТА		Продадени ефективни странски пари на физички лица		Подигнати од девизни сметки на:		Замена	Плаќања од резиденти - правни лица разни основи*	Пренеси	
		Нерезиденти	Резиденти	Резиденти физички лица	Нерезиденти			Во странство	Во земјата
Ознака	Шифра	220	430	420	549	660		621	622

*Се приложуваат примероци на обрасци за одобрување на сметката 3000.

(место и датум)

(потпис на банката)

(назив на банката) матичен број

СПЕЦИФИКАЦИЈА

на откупени странски чекови и одобрени во корист на девизни сметки
во периодот до 20 година

ВАЛУТА		Откупено за денари од:		Одобрено во корист на девизни сметки		Наплати во корист на правни лица резиденти разни основи*	Преноси Во странство
		Нерезиденти	Резиденти физички лица	Резиденти физички лица	Нерезиденти		
Ознака	Шифра	220	430	420	320	549	620

*Се приложуваат примероци на обрасци за задолжување на сметката 3010.

(место и датум)

(потпис на банката)

ПРЕГЛЕД НА СМЕТКИТЕ ЗА КОИ СЕ ДОСТАВУВААТ ИЗВЕШТАИ

Број на сметка	Динамика на доставување е извештаи	Почетна состојба	Промет на товар	Промет во корист	Крајна состојба
2924*	декадно	x		x	x
3000	декадно	x	x	x	x
3010	декадно	x	x	x	x
3100	дневно	x	x	x	x
3101	дневно	x	x	x	x
3102	дневно	x	x	x	x
3110*	декадно	x	x		x
3150	месечно	x		x	x
3112	дневно	x	x	x	x
3151	месечно	x		x	x
3154	месечно	x		x	x
7051*	декадно	x	x		x
7080	декадно	x	x	x	x
7081	декадно	x	x	x	x
7082	декадно	x	x	x	x
7085	декадно	x	x	x	x
7087	декадно	x	x	x	x
8080	декадно	x	x	x	x
8081	декадно	x	x	x	x
8082	декадно	x	x	x	x
8085	декадно	x	x	x	x
8087	декадно	x	x	x	x

* Известува само исплатната банка кога не е едновремено и приливна банка.

ШИФРИ НА ОСНОВИ ЗА НАПЛАТА И ПЛАЌАЊА

ТРАНСАКЦИИ ПОМЕЃУ РЕЗИДЕНТИ И НЕРЕЗИДЕНТИ		
А. ТЕКОВНИ ТРАНСАКЦИИ		
СТОКИ		
Шифри	Наплата	Плаќања
112	Извоз на стоки: наплата за извоз на стока. <i>За наплата на извоз на стока за кој е склучен писмен договор за кредит со рок на наплата подолг од една година (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за евидентирање и поднесување извештаи за склучените кредитни работи) види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп. За продадената стока во рамките на работите на посредување види Други деловни услуги.</i>	Увоз на стоки: плаќања за увоз на стока. <i>За плаќање на увоз на стока за кој е склучен писмен договор за кредит со рок на плаќање подолг од една година (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за евидентирање и поднесување извештаи за склучените кредитни работи) види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп. За купената стока во рамките на работите на посредување види Други деловни услуги.</i>
540	Аванси при извоз на стоки: однапред наплатен извоз на стока. <i>За однапред наплатен извоз на стока којшто ќе се изврши во рок подолг од една година и за кој е склучен писмен договор за кредит (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за евидентирање и поднесување извештаи за склучените кредитни работи) види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.</i>	Аванси за увоз на стоки: однапред платен увоз на стока. <i>За однапред платен увоз на стока којшто ќе се изврши во рок подолг од една година и за кој е склучен писмен договор за кредит (предмет на поединечно известување согласно со Одлуката за начинот и условите за евидентирање и поднесување извештаи за склучените кредитни работи) види Капитални трансакции - Останати вложувања - заеми, кредити и финансиски закуп.</i>
120	Извоз на стоки без царинска декларација: наплата за извоз на стоки за кои при извозот не е изготвена царинска декларација, независно од тоа дали наплатата е извршена пред или по набавката на стоките (книги, стручна литература и друго).	Увоз на стоки без царинска декларација: плаќање за увоз на стоки за кои при увозот не е изготвена царинска декларација, независно од тоа дали плаќањето е извршено пред или по набавката на стоките (книги, стручна литература и друго).
130	Одобрување: разлика помеѓу наплатата и фактурната вредност на извезената стока врз основа на одобрение/задолжение од нерезидент/резидент - поголема наплата.	Одобрување: разлика помеѓу плаќањето и фактурната вредност на увезената стока врз основа на одобрение/задолжение од нерезидент/резидент - помало плаќање.

131	Задолжување: разлика помеѓу наплатата и фактурната вредност на извезената стока врз основа на задолжение/одобрение од нерезидент/резидент - помала наплата.	Задолжување: разлика помеѓу плаќањето и фактурната вредност на увезената стока врз основа на задолжение/одобрение од нерезидент/резидент - поголемо плаќање.
------------	--	---

Работи на посредување во трговија со стоки

640	Работи на посредување со стоки: наплата во рамките на работите на посредување. Посредувањето е определено како купување на стока, којашто домашниот посредник ја купува од нерезидент и повторно ја продава на нерезидент. <i>За провизија во рамките на работите на посредување види Посредничка провизија при работи на посредување - стоки.</i>	Работи на посредување со стоки: плаќање во рамките на работите на посредување со стоки. Посредувањето е определено како купување на стока, којашто домашниот посредник ја купува од нерезидент и повторно ја продава на нерезидент.
290	Посредничка провизија при работи на посредување - стоки	

УСЛУГИ

Облагородување и поправки

264	Услуги за облагородување стоки: индустриска доработка, преработка и обработка на стоки.	Услуги за облагородување стоки: индустриска доработка, преработка и обработка на стоки.
267	Услуги за поправка: сите услуги за поправка и сервисирање извршени во земјата со ЕЦД. <i>Исклучок: 1. поправките коишто ги извршуваат градежни и монтажни претпријатија - види Инвестициски работи - изградба и монтажа; 2. поправката на компјутерската опрема - види Компјутерски и информативни услуги; 3. одржување опрема на аеродроми - види Воздушен сообраќај останато.</i>	Услуги за поправка: сите услуги за поправка и сервисирање извршени во странство со ЕЦД.. <i>Исклучок: 1. поправките коишто ги извршуваат градежни и монтажни претпријатија - види Инвестициски работи - изградба и монтажа, 2. поправката на компјутерската опрема - види Компјутерски и информативни услуги; 3. одржување опрема на аеродроми - види Воздушен сообраќај останато.</i>

ТРАНСПОРТ*

Воден сообраќај

200	- Превоз на стоки	- Превоз на стоки
201	- Превоз на патници	- Превоз на патници
202	- Закуп со посада	- Закуп со посада
203	- Останато	- Останато

Воздушен сообраќај

210	- Превоз на стоки	- Превоз на стоки
------------	-------------------	-------------------

211	- Превоз на патници	- Превоз на патници
212	- Закуп со посада	- Закуп со посада
213	- Останато	- Останато
Железнички сообраќај		
205	- Превоз на стоки	- Превоз на стоки
206	- Превоз на патници	- Превоз на патници
207	- Закуп со посада	- Закуп со посада
208	- Останато	- Останато

Патен сообраќај		
215	- Превоз на стоки	- Превоз на стоки
216	- Превоз на патници	- Превоз на патници
217	- Закуп со посада	- Закуп со посада
218	- Останато	- Останато
	*Превоз на патници: превоз на нерезиденти во меѓународен промет со домашни транспортни средства, вклучително и другите трошоци коишто настануваат при превоз на патници на пр. трошоците за вишок на багаж, храна и пијалаци на превозните средства. <i>За превоз на нерезиденти со домашни превозни средства во Република Северна Македонија види - Патување.</i>	*Превоз на патници: превоз на резиденти во домашниот и меѓународниот промет со странски транспортни средства, вклучително и другите трошоци коишто настануваат при превоз на патници на пр. трошоците за вишок на багаж, храна и пијалаци на превозните средства.
	*Превоз на стоки: превоз на стоки и трошоци за утовар и истовар ако во договорот помеѓу сопственикот на стоката и превозникот е договорено овие услуги да ги изврши превозникот.	*Превоз на стоки: превоз на стоки и трошоци за утовар и истовар, ако во договорот помеѓу сопственикот на стоката и превозникот е договорено овие услуги да ги изврши превозникот.
	*Закуп со посада: вклучен закуп на возила со посада за одреден период. <i>За финансиски закуп на возила види - Капитални трансакции - Останати вложувања.</i>	*Закуп со посада: вклучен закуп на возила со посада за одреден период. <i>За финансиски закуп на возила види - Капитални трансакции - Останати вложувања.</i>
	*Останато: сите видови услуги на аеродроми и други терминални линии: карго, утовар, истовар, чување и складирање, паркирање, одржување и чистење на транспортната опрема, влечење возила, со вклучени провизии и маржи на агентите за извршените услуги за превоз на стоки и патници. <i>За останато складирање стока види Други деловно-технички услуги.</i>	*Останато: сите видови услуги на аеродроми и други терминални линии: карго, утовар, истовар, чување и складирање, паркирање, одржување и чистење на транспортната опрема, влечење возила, со вклучени провизии и маржи на агентите за извршените услуги за превоз на стоки и патници. <i>За останато складирање стока види Други деловно-технички услуги.</i>

Останат транспорт		
219	Транспорт на нафта и гас по цевовод.	Транспорт на нафта и гас по цевовод.
289	Услуги за транзит на електрична енергија.	Услуги за транзит на електрична енергија.
260	Шпедитерски услуги.	Шпедитерски услуги.
276	Други услуги поврзани со транспорт: патарини, транзитни такси, такси за прелет.	Други услуги поврзани со транспорт: експлоатациски трошоци, патарини, транзитни такси, такси за прелет.

ПАТУВАЊЕ		
220	Откуп на странски ефективни пари и чекови од нерезиденти коишто престојуваат во Република Северна Македонија; продадени бонови за патарина и гориво; <i>За откуп на странски ефективни пари и чекови од резиденти види Трансакции помеѓу резиденти и неутрални трансакции.</i>	Ретрансфер: продадени странски ефективни пари и чекови на нерезиденти коишто престојуваат во Република Северна Македонија; <i>За продажба на странски ефективни пари и чекови на резиденти види Трансакции помеѓу резиденти и неутрални трансакции.</i>
221		Плаќање во странство за продадени чекови на странски издавачи.
225		Службени патувања во странство: подигнати странски ефективни пари и чекови за плаќање трошоци во деловни цели; како и плаќања во странство со деловни парични картички. <i>За експлоатациските трошоци види Останат транспорт.</i>
226	Туризам: дознаки во корист на туристички организации, туристички агенции, хотели, други сместувачки и угостителски објекти.	Туризам: дознаки во корист на странски туристички организации, туристички агенции, хотели, други сместувачки и угостителски објекти.
222	Играчница: положени странски ефективни пари и чекови од игри на среќа.	Играчници: подигнати странски ефективни пари за потребите на приредувачот на игри на среќа.
227	Останато: продажба на стоки и услуги на туристи кои престојуваат во Република Северна Македонија наплатени со чекови, парични картички, како и подигната ефектива во денари од сметките на нерезидентите во денари (сметка 808); ловни и риболовни дозволи.	Останато: купување странска стока и плаќање услуги од страна на резиденти со патнички чекови и парични картички при патување во странство.
228	Здравствени услуги: лекување на нерезиденти во домашни здравствени установи и трошоци за болничко сместување.	Здравствени услуги: лекување на резиденти во странски здравствени установи и трошоци за болничко сместување.

229	Школување: целокупните трошоци за школување, стипендии и школарини, трошоци за специјализација на нерезиденти во Република Северна Македонија.	Школување: целокупните трошоци за школување, стипендии и школарини, трошоци за специјализација на резиденти во странство.
-----	---	--

КОМУНИКАЦИСКИ УСЛУГИ

230	Телекомуникации: пренос на звук, пренос на информации по телефон или телекс, телеграми, кабелски или сателитски пренос, вклучително и претплатите за гледање сателитска програма, закуп на сателити, електронска пошта.	Телекомуникации: пренос на звук, пренос на информации по телефон или телекс, телеграми, кабелски или сателитски пренос, вклучително и претплатите за гледање сателитска програма, закуп на сателити, електронска пошта.
231	Поштенски услуги: достава на пошта, курирски услуги.	Поштенски услуги: достава на пошта, курирски услуги.

ИНВЕСТИЦИСКИ РАБОТИ, ИЗГРАДБА И МОНТАЖА

233	Изведување на инвестициски работи во земјата: наплати од странство врз основа на изведување инвестициски работи во земјата коишто ги изведуваат нерезиденти.	
234	Услуги за изградба и монтажа: вклучувајќи ги и извезените стоки, коишто согласно со договорот во ЕЦД се декларирани како извоз врз основа на инвестициски работи во странство, ако работите се пократки од една година.	Услуги за изградба и монтажа: вклучувајќи ги и увезените стоки, коишто согласно со договорот во ЕЦД се декларирани како увоз врз основа на инвестициски работи во земјата, ако работите се пократки од една година.
235		Инвестициски работи во странство: плаќања кон странство врз основа на изведување на инвестициски работи коишто имаат долгорочно значење.
236	Аванси врз основа на изведување инвестициски работи во странство ако инвестициските работи се од долгорочно значење: аванси односно приливи врз основа на привремени ситуации и пресметки. <i>За наплата на добивка од извршени инвестициски работи види Доход од капитал.</i>	Изведување на инвестициски работи во земјата: плаќања кон странство врз основа на изведување на инвестициски работи коишто ги изведуваат нерезиденти, вклучувајќи ги и авансите плаќања.

ОСИГУРУВАЊЕ

238	Осигурување - премија.	Осигурување - премија.
239	Осигурување - надомест на штета: склучувач на осигурувањето кај странски осигурувач и корисник е резидент.	Осигурување - надомест на штета: склучувач на осигурувањето кај домашен осигурувач и корисник е нерезидент.

240	Осигурување - надомест на штета: склучувач на осигурувањето кај странски осигурувач е нерезидент, а корисникот е резидент.	Осигурување - надомест на штета: склучувач на осигурувањето кај домашен осигурувач е резидент, а корисникот е нерезидент.
241	Осигурување - провизија.	Осигурување - провизија.
242	Реосигурување - премија.	Реосигурување - премија.
243	Реосигурување - надомест на штета.	Реосигурување - надомест на штета.
244	Реосигурување - провизија.	Реосигурување - провизија.

ФИНАНСИСКИ УСЛУГИ

245	Провизии и трошоци во банкарско работење: посредување при вршење на платниот промет со странство и кредитно посредување, вклучително и трошоци за гаранции.	Провизии и трошоци во банкарско работење: посредување при вршење на платниот промет со странство и кредитно посредување, вклучително и трошоци за гаранции.
246	Провизии за друго финансиско посредување: посредување при издавање, воведување и тргување со хартии од вредност, водење старателски сметки, како и други помошни работи поврзани со финансиското посредување.	Провизии за друго финансиско посредување: посредување при издавање, воведување и тргување со хартии од вредност, како и други помошни работи поврзани со финансиското посредување.

КОМПЈУТЕРСКИ И ИНФОРМАЦИСКИ УСЛУГИ

250	Компјутерски услуги: обработка на податоци, изработка на компјутерски програми, преземање апликативни решенија - софтвер од интернет, советувања од областа на компјутеризацијата, поправка и одржување на компјутерската опрема, како и наплата на надоместок за употреба и продажба на права на интелектуална сопственост од компјутерски услуги.	Компјутерски услуги: обработка на податоци, изработка на компјутерски програми, преземање апликативни решенија - софтвер од интернет, советувања од областа на компјутеризацијата, поправка и одржување на компјутерската опрема, како и плаќање надоместок за употреба и купување права на интелектуална сопственост од компјутерски услуги.
251	Услуги на новински агенции: провизии за вести, фотографии, статии.	Услуги на новински агенции: провизии за вести, фотографии, статии.
252	Останати информациски услуги: услуги поврзани со бази на податоци, како складирање и објавување податоци; портали за интернет-пребарување; поединечна претплата на весници и списанија (било преку е-пошта, електронски пренос или на друг начин).	Останати информациски услуги: услуги поврзани со бази на податоци, како складирање и објавување податоци; портали за интернет-пребарување; поединечна претплата на весници и списанија (било преку е-пошта, електронски пренос или на друг начин).

ПРАВА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ

255	<p>Лиценци, патенти, трговски марки, франшиза и други авторски права: наплата на надоместок: за употреба на франшизи, трговски марки и патенти; и за репродукција и/или дистрибуција на правата на интелектуална сопственост. <i>За продажба на франшиза и трговски марки види Капитални трансакции - стекнување непроизводни, нефинансиски средства.</i></p>	<p>Лиценци, патенти, трговски марки, франшиза и други авторски права: плаќање на надоместок: за употреба на франшизи, трговски марки и патенти; и за репродукција и/или дистрибуција на правата на интелектуална сопственост. <i>За купување франшиза и трговски марки види Капитални трансакции - стекнување непроизводни, нефинансиски средства.</i></p>
-----	--	---

ДРУГИ ДЕЛОВНИ УСЛУГИ

Посредување и други услуги поврзани со трговија

641	<p>Работи на посредување со услуги: наплата во рамките на работите на посредување со услуги. Посредувањето со услуги е определено како услуга којашто домашниот посредник ја обезбедува од нерезидент и ја дава (обезбедува) на друг нерезидент. <i>За провизија во рамките на работите на посредување со услуги види Посредничка провизија при работи на посредување - услуги.</i></p>	<p>Работи на посредување со услуги: плаќање во рамките на работите на посредување со услуги. Посредувањето со услуги е определено како услуга којашто домашниот посредник ја обезбедува од нерезидент и ја дава (обезбедува) на друг нерезидент.</p>
291	<p>Посредничка провизија при работи на посредување - услуги.</p>	
263	<p>Останати услуги поврзани со трговија: провизии за посредници и застапници во трговската размена на стоки и услуги со нерезиденти.</p>	<p>Останати услуги поврзани со трговија: провизии за посредници и застапници во трговската размена на стоки и услуги со нерезиденти.</p>

Оперативен лизинг

265	<p>Оперативен лизинг на опрема: сите видови оперативен лизинг на опрема (машини, компјутери и друга опрема); оперативен лизинг на транспортни средства без посада. <i>За финансиски лизинг види Капитални трансакции - Останати вложувања.</i></p>	<p>Оперативен лизинг на опрема: сите видови оперативен лизинг на опрема (машини, компјутери и друга опрема); оперативен лизинг на транспортни средства без посада. <i>За финансиски лизинг види Капитални трансакции - Останати вложувања.</i></p>
-----	---	---

Други деловни, професионални и технички услуги

266	<p>Истражување и развој: научни истражувања, лабораториски и други услуги, проекти и елаборати; наплата на надоместок од продажба на права на интелектуална сопственост.</p>	<p>Истражување и развој: научни истражувања, лабораториски и други услуги, проекти и елаборати; плаќање надоместок од купување права на интелектуална сопственост.</p>
269	<p>Правни услуги: правни услуги и котизации за семинари.</p>	<p>Правни услуги: правни услуги и котизации за семинари.</p>

253	Сметководствени услуги: сметководствени услуги, ревизии, консултантски услуги и котизации за семинари.	Сметководствени услуги: сметководствени услуги, ревизии, консултантски услуги и котизации за семинари.
254	Деловно-раководни услуги: деловно-раководни услуги, ревизии, услуги поврзани со односи со јавноста, консултантски услуги, котизации за деловни семинари.	Деловно-раководни услуги: деловно-раководни услуги, ревизии, услуги поврзани со односи со јавноста, консултантски услуги, котизации за деловни семинари.
262	Пропаганда и истражување на пазарот: анкетирање на јавното мислење, огласување во медиуми, саемски приредби, промоција на производи во странство, трошоци за учество на тендер.	Пропаганда и истражување на пазарот: анкетирање на јавното мислење, огласување во медиуми, саемски приредби, промоција на производи во странство, трошоци за учество на тендер.
273	Архитектонски услуги.	Архитектонски услуги.
256	Инженерски услуги.	Инженерски услуги.
257	Научни и други технички услуги: спроведување прашалници и анкети, картографија, тестирање производи и сертифицирање.	Научни и други технички услуги: спроведување прашалници и анкети, картографија, тестирање производи и сертифицирање.
274	Земјоделски и рударски услуги, третман на отпад и заштита на средината.	Земјоделски и рударски услуги, третман на отпад и заштита на средината.
277	Складирање во магацински простории. <i>За складирање на аеродроми и други терминални линии види Транспорт - останато.</i>	Складирање во магацински простории. <i>За складирање на аеродроми и други терминални линии види Транспорт - останато.</i>
261	Квалитативен и квантитативен прием на стоки: контрола на квалитетот и квантитетот при прием на стока, техничко тестирање стока, анализа и издавање сертификат.	Квалитативен и квантитативен прием на стоки: контрола на квалитетот и квантитетот при прием на стока, техничко тестирање стока, анализа и издавање сертификат.
275	Наплата на наемнина за закуп на простории.	Плаќање на наемнина за закуп на простории.
278	Други услуги: превод и толкување, фотографски услуги, услуги за чистење, комунални услуги и сл.	Други услуги: превод и толкување, фотографски услуги, услуги за чистење, комунални услуги и сл.
279	Намалување на побарување од нерезидент по дадени услуги (дисконт).	Намалување на обврска кон нерезидент по примени услуги (дисконт).
ЛИЧНИ, КУЛТУРНИ И РЕКРЕАТИВНИ УСЛУГИ		

271	Аудиовизуелни услуги: наплата на надоместок за употреба и продажба на права на интелектуална сопственост од филмска и видеодејност, радио и телевизија; преземање аудио и видеозаписи од интернет.	Аудиовизуелни услуги: плаќање надоместок за употреба и купување права на интелектуална сопственост од филмска и видеодејност, радио и телевизија; преземање аудио и видеозаписи од интернет.
270	Култура, спорт и рекреација: услуги на музеи, книжарници, оркестри, други културни и спортски дејности; котизации и членарини за културни и спортски организации.	Култура, спорт и рекреација: услуги на музеи, книжарници, оркестри, други културни и спортски дејности; котизации и членарини за културни и спортски организации.
272	Хонорари на лекари, предавачи за извршените услуги.	Хонорари на лекари, предавачи за извршените услуги.

ВЛАДИНИ УСЛУГИ

280	Странски амбасади, конзулати, воени и одбранбени организации, мировни сили: стоки и услуги набавени за потребите на овие институции во Република Северна Македонија; лични трошоци на дипломатите и конзуларниот персонал и членовите на нивните семејства во Република Северна Македонија.	Амбасади, конзулати, воени и одбранбени организации, мировни сили на Република Северна Македонија: стоки и услуги набавени за потребите на овие институции во странство; лични трошоци на дипломатите, конзуларниот персонал и членовите на нивните семејства во странство. Платени конзуларни такси (визи и други трошоци) на странски амбасади и конзулати.
281	Приходи на домашни амбасади и конзулати.	
282	Заеднички воени аранжмани и мировни сили: приходи од вакви аранжмани.	Заеднички воени аранжмани и мировни сили: расходи од вакви аранжмани.

ДОХОД

ДОХОД ОД ДЕЛО

310	Плати и други видови надоместоци: бруто плата на вработени резиденти во странски дипломатски и други претставништва и меѓународни организации; на сезонски работници вработени во странство за извршување работи пократки од 6 месеци; на дневните мигранти на работа во странство.	Плати и други видови надоместоци: бруто плата на вработени нерезиденти во домашни дипломатски и други претставништва во странство; на сезонски работници вработени во Република Северна Македонија за извршување работи пократки од 6 месеци; на дневните мигранти на работа во Република Северна Македонија.
------------	--	--

ДОХОД ОД КАПИТАЛ

Доход од вложување во сопственички хартии од вредност, односно удели во капиталот на странското друштво
--

330	Дивиденди од странски сопственички хартии од вредност и други исплатени добивки од удел во капиталот на странското друштво, коишто имаат третман на директна инвестиција на резидентот во странство: трансфер на добивката.	Дивиденди од домашни сопственички хартии од вредност и други исплатени добивки од удел во капиталот на домашното друштво, коишто имаат третман на директна инвестиција на нерезидентот во Република Северна Македонија: трансфер на добивката.
333	Дивиденди од странски сопственички хартии од вредност и други исплатени добивки од удел во капиталот на странското друштво коишто имаат третман на портфолио инвестиција на резидентот во странство: трансфер на добивката.	Дивиденди од домашни сопственички хартии од вредност и други исплатени добивки од удел во капиталот на домашното друштво коишто имаат третман на портфолио инвестиција на нерезидентот во Република Северна Македонија: трансфер на добивката.
334	Доход од вложување на резидентите во удели на странски инвестициски фондови.	Доход од вложување на нерезидентите во удели на домашни инвестициски фондови.
Доход од вложување во должнички хартии од вредност		
331	Наплатена камата од вложување во странски должнички хартии од вредност.	Платена камата од вложување во домашни должнички хартии од вредност.
Доход од вложување во други облици на капитал		
340	Доход од недвижности во странство.	Доход од недвижности во Република Северна Македонија.
350	Наплатена камата за среднорочни и долгорочни кредити одобрени на нерезиденти, вклучително и камата за финансиски лизинг.	Платена камата за користени среднорочни и долгорочни кредити одобрени од нерезиденти, вклучително и камата за финансиски лизинг.
351	Наплатена камата за краткорочни кредити одобрени на нерезиденти, вклучително и камата на финансиски лизинг.	Платена камата за користени краткорочни кредити одобрени од нерезиденти, вклучително и камата на финансиски лизинг.
352	Наплатена камата на депозити, вклучително и камата на тековни сметки.	Платена камата на депозити, вклучително и камата на тековни сметки.
346	Други трошоци по основ на одобрени кредити на нерезиденти: трошоци за неискористени средства (commitment fee).	Други трошоци по основ на користени кредити од нерезиденти: трошоци за неискористени средства (commitment fee).
353	Наплата на казнена камата.	Платена казнена камата.

ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ

400	Официјални трансфери: помош и подарок од странски влади и меѓународни организации на државна институција (сектор - држава).	Официјални трансфери: помош и подарок на странски влади и меѓународни организации од државна институција (сектор - држава); придонеси за членство на Република Северна Македонија во меѓународни организации.
404	Даноци од доход и имот, такси, други јавни давачки и камати за нивно ненавремено плаќање. <i>За данок на наследство и на подарок на капитално добро види Капитален трансфер.</i>	Даноци од доход и имот, такси, други јавни давачки и камати за нивно ненавремено плаќање. <i>За данок на наследство и на подарок на капитално добро види Капитален трансфер.</i>
403	Судски и царински депозити, кауции и казни.	Судски и царински депозити, кауции и казни.
441	Поврат на странски даноци платени од резиденти во странство.	Поврат на даноци и други јавни давачки платени од нерезиденти во Република Северна Македонија.
442	Донации во корист на резиденти - регионални центри: бруто вредност на донација.	Пренос на примени донации од страна на резидент - регионален центар на нерезидент - корисник на донацијата.
410	Дознаки од странство: сите дознаки од иселеници и работници кои престојуваат во странство во корист на резиденти - физички лица во Република Северна Македонија.	Дознаки во странство: дознаки на резиденти - физички лица во корист на нерезиденти - физички лица (едностран трансфер).
440	Останати тековни трансфери во корист на резиденти: помош и подарок, награди, наследства, мираз, алиментации, издршки, добивки од игри на среќа, спонзорство на спортски и културни манифестации и сл., придонеси за членство во верски, хуманитарни, научни и културни организации и други видови трансфери.	Останати тековни трансфери во корист на нерезиденти: помош и подарок, награди, наследства, мираз, алиментации, издршки, добивки од игри на среќа, спонзорство на спортски и културни манифестации и сл., придонеси за членство во верски, хуманитарни, научни и културни организации и други видови трансфери.
320	Пензии, инвалиднини и други социјални примања.	Пензии, инвалиднини и други социјални примања.

Б. КАПИТАЛНИ ТРАНСАКЦИИ

КАПИТАЛНИ ТРАНСФЕРИ

501	Трансфери од нерезиденти за стекнување опрема и други основни средства за однапред дефинирани инвестициски проекти.	Трансфери кон нерезиденти за опрема и други основни средства за однапред дефинирани инвестициски проекти.
504	Данок на наследство и на подарок на капитално добро.	Данок на наследство и на подарок на капитално добро.

507	Останати капитални трансфери од нерезиденти за надомест при штети непокриени со полиса за осигурување; завештание.	Останати капитални трансфери кон нерезиденти за надомест при штети непокриени со полиса за осигурување; завештание.
502	Трансфери од мигранти и други капитални трансфери: пренос на средства поврзани со миграција на поединци во Република Северна Македонија.	Трансфери на мигранти и други капитални трансфери: пренос на средства поврзани со миграција на поединци од Република Северна Македонија.
503	Пренос помеѓу сметките на физички лица заради промена на статусот од резидент во нерезидент и обратно.	Пренос помеѓу сметките на физички лица заради промена на статусот од резидент во нерезидент и обратно.

СТЕКНУВАЊЕ НЕФИНАНСИСКИ - НЕПРОИЗВОДНИ СРЕДСТВА

505	Продажба на права на интелектуална сопственост - продажба на франшизи и трговски марки.	Купување права на интелектуална сопственост - купување франшизи и трговски марки.
506	Продажба на недвижности на странски дипломатски претставништва во Република Северна Македонија и од домашни дипломатски претставништва во странство: <i>За продажбата на недвижности на други нерезиденти види Капитални трансакции - вложување во недвижности.</i>	Купување недвижности на домашни дипломатски претставништва во странство и од странски дипломатски претставништва во Република Северна Македонија: <i>За купување недвижности од други нерезиденти види Капитални трансакции - вложување во недвижности.</i>

ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ

Вложување на нерезиденти во Република Северна Македонија

510	Основачки влог, зголемување на основната главнина на друштвото вклучувајќи и нова емисија на акции.	Пренос од остаток на ликвидациона маса.
511	Наплата од продадени акции или удели поседувани од резидент во домашно друштво, на нерезидент: наплатата од нерезидентот ја прима резидентот - сопственик на акцијата/уделот.	Повлекување капитал: плаќање врз основа на продажба на акции и удели поседувани од нерезидент во домашно друштвото. <i>За дивиденди и други платени добивки од учество во капитал види Тековни трансакции - Доход од капитал.</i>
516	Покривање загуба во домашно друштво.	

Вложување на резиденти во странство

515	Повлекување на капитал: наплати врз основа на продажба на акции и удели поседувани од резидент во странско друштвото, на нерезидент. <i>За дивиденди и други исплатени добивки од учество во капитал види Тековни трансакции - Доход од капитал.</i>	Вложување во акции и удели на странски друштва, како и други облици на зголемување на учеството на резидентот во капиталот на странското друштво.
-----	--	---

516		Покривање загуба во претпријатие.
Вложување во недвижности		
518	Продажба на недвижност во Република Северна Македонија на нерезидент согласно со важечките законски прописи. <i>За продажба на недвижности на странски дипломатски претставништва види Капитални трансакции - Продажба на непроизводни, нефинансиски средства.</i>	Купување недвижност во Република Северна Македонија во сопственост на нерезидент согласно со важечките законски прописи. <i>За купување на недвижности на странски дипломатски претставништва види Капитални трансакции - Стекнување непроизводни, нефинансиски средства.</i>
519	Продажба на недвижности во странство во сопственост на резидент согласно со важечките законски прописи.	Купување недвижности во странство во сопственост на резидент согласно со важечките законски прописи.
ПОРТФОЛИО-ИНВЕСТИЦИИ		
Вложување во сопственички хартии од вредност		
513	Продажба на домашни сопственички хартии од вредност на нерезидент. <i>За удели види Останат капитал - Вложување во удели во нефинансиски друштва.</i>	Купување домашни сопственички хартии од вредност во сопственост на нерезидент. <i>За удели види Останат капитал - Вложување во удели во нефинансиски друштва.</i>
514	Продажба на странски сопственички хартии од вредност во сопственост на резидент. <i>За удели види Останат капитал - Вложување во удели во нефинансиски друштва.</i>	Купување странски сопственички хартии од вредност од нерезидент. <i>За удели види Останат капитал - Вложување во удели во нефинансиски друштва.</i>
Останат капитал - Вложување во удели во нефинансиски друштва		
543	Вложување во удели во домашни друштва со учество на нерезидентот во капиталот под 10%.	Повлекување удели во домашни друштва со учество на нерезидентот во капиталот под 10%.
544	Повлекување удели на резидент во капиталот на странско друштво (учество под 10%).	Вложување во удели во странски друштва со учество во капиталот под 10%.
Вложување во должнички хартии од вредност		
520	Продажба на домашни должнички хартии од вредност на нерезидент.	Купување домашни должнички хартии од вредност во сопственост на нерезидент, вклучително и главнина.
521	Продажба на странски должнички хартии од вредност во сопственост на резидент, вклучително и главнина. <i>За камати од вложување во должнички хартии од вредност види Тековни трансакции - Доход од капитал.</i>	Купување странски должнички хартии од вредност од нерезидент. <i>За камати од вложување во должнички хартии од вредност види Тековни трансакции - Доход од капитал.</i>

Вложување во удели на инвестициски фондови		
560	Вложување на нерезиденти во удели на домашен инвестициски фонд.	Повлекување удели на нерезиденти од домашни инвестициски фондови
561	Повлекување удели на резиденти од странски инвестициски фонд.	Вложување на резиденти во удели на странски инвестициски фондови
Вложување во финансиски деривати		
570	Продажба на нерезиденти на финансиски деривати издадени од резиденти.	Купување од страна на нерезиденти на финансиски деривати издадени од резиденти.
571	Продажба на резиденти на финансиски деривати издадени од нерезиденти.	Купување од страна на резиденти на финансиски деривати издадени од нерезиденти.
ОСТАНАТИ ВЛОЖУВАЊА		
Заеми, кредити и финансиски лизинг		
545	Користење на среднорочни и долгорочни кредити од нерезиденти (над една година).	Отплата на користени среднорочни и долгорочни кредити земени од нерезиденти, вклучително и финансиски лизинг (над една година) - главнина.*
546	Користење краткорочни кредити од нерезиденти.	Отплата на користени краткорочни кредити земени од нерезиденти, вклучително и финансиски лизинг - главнина.*
530	Наплата врз основа на дадени среднорочни и долгорочни кредити на нерезиденти, вклучително и финансиски лизинг - главнина.*	Дадени среднорочни и долгорочни кредити на нерезиденти.
532	Наплата врз основа на дадени краткорочни кредити на нерезиденти, вклучително и финансиски лизинг - главнина.*	Дадени краткорочни кредити на нерезиденти.
	<i>*За наплата на камата на дадени кредити на нерезиденти, види Тековни трансакции - Доход од капитал</i>	<i>*За плаќање камата за користени кредити одобрени од нерезиденти види - Тековни трансакции - Доход од капитал</i>
ЕФЕКТИВНИ СТРАНСКИ ПАРИ И ВЛОГОВИ		
547	Средства на странски банки и други финансиски организации примени во депозит - дознаки (сметка 7085 и 8085).	Повлекување депозит на странски банки и други финансиски организации (сметка 7085 и 8085).
548	Средства на други нерезиденти примени во депозит - дознаки (соодветна сметка од групата 708 и 808).	Повлекување депозит на други нерезиденти - дознаки (соодветна сметка од групата 708 и 808).

549	Полагање ефективни странски пари и чекови на девизни сметки на нерезиденти (соодветна сметка од групата 708).	Подигање ефективни странски пари и чекови на девизни сметки на нерезиденти (соодветна сметка од групата 708).
550	Орочени депозити на нерезиденти (странски банки и други нерезиденти).	Повлечени орочени депозити на нерезиденти (странски банки и други нерезиденти). <i>За камати на депозити кај домашни банки види Тековни трансакции - Доход од капитал.</i>
600	Повлечени орочени депозити кај странски банки. <i>За камати на депозити кај странски банки види Тековни трансакции - Доход од капитал.</i>	Орочени депозити кај странски банки.

ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА И ОБВРСКИ

517	Повлекување домашен капитал вложен во меѓународни финансиски организации.	Вложување домашен капитал во меѓународни финансиски организации
580	Наплата на лоро-гаранција за работи помеѓу резиденти.	Плаќање обврски за наплатена лоро-гаранција за работи помеѓу резиденти.

531	Наплата на побарување врз основа на платени ностро-гаранции за работи помеѓу нерезиденти.	Плаќање врз основа на ностро-гаранции за работи помеѓу нерезиденти.
620	Примени покретија за чекови и акредитиви: примени покретија за лоро-чекови и акредитиви; наплата на чекови испратени во странство.	Чекови пратени на наплата во странство и користење на покретие по лоро-чекови.
590	Купување на побарувања од страна на нерезиденти за работа помеѓу резиденти.	Плаќање за купени побарувања од страна на нерезиденти за работа помеѓу резиденти.
592	Примена наплата за купени побарувања од страна на резиденти за работа помеѓу нерезиденти.	Купување побарувања од страна на резиденти за работа помеѓу нерезиденти.
594	Намалување на побарување од нерезидент по капитални работи (дисконт).	Намалување на обврска кон нерезидент по капитални работи (дисконт).

2. ТРАНСАКЦИИ ПОМЕЃУ РЕЗИДЕНТИ И НЕУТРАЛНИ ТРАНСАКЦИИ

430	Откуп на ефективни странски пари и чекови од резиденти - физички лица.	Продажба на ефективни странски пари и чекови на резиденти - физички лица.
420	Полагање ефективни странски пари и чекови на девизни сметки на резиденти - физички лица.	Подигање ефективни странски пари и чекови од девизни сметки на резиденти - физички лица.

421	Положени ефективни странски пари за купување општествен капитал согласно со законите за продажба на општествени станovi и деловен простор.	
450	Брз трансфер на пари: полагање ефективни странски пари од резидент овластен за трансфер на пари.	Брз трансфер на пари: подигање ефективни странски пари од резидент овластен за трансфер на пари.
451	Менувачко работење - полагање ефективни странски пари на девизна сметка на резидент - овластен менувач.	Менувачко работење - подигање ефективни странски пари од девизна сметка на резидент - овластен менувач.
452		Менувачко работење - подигање ефективни странски пари коишто овластениот менувач ги купува од банката, согласно договорот со овластената банка.
610	Продажба на странска стока на нерезиденти во СЦП.	Продажба на странска стока на нерезиденти во СЦП.
670	Пренос од сметките во странство на сметките во државата – правни лица: пренесени средства од сметки на резиденти правни лица кај странски банки на сметки во домашни банки.	Пренос од сметките во државата на сметките во странство – правни лица: пренесени средства од сметки на резиденти правни лица кај домашни банки на сметки во странски банки.
671	Пренос од сметките во странство на сметките во државата – физички лица: пренесени средства од сметки на резиденти физички лица кај странски банки на сметки во домашни банки.	Пренос од сметките во државата на сметките во странство – физички лица: пренесени средства од сметки на резиденти – физички лица кај домашни банки на сметки во странски банки.
680	Наплата за порамнување на состојбите на евиденциските сметки на меѓусебните побарувања и обврски со нерезиденти.	Плаќање за порамнување на состојбите на евиденциските сметки на меѓусебните побарувања и обврски со нерезиденти.

621	Полагање и подигање ефективни странски пари во странство: пренос на ефективни странски пари на сметките во странство (на товар на сметката 3100), пренос на ефективни странски пари од странство во Република Северна Македонија (на товар на сметката 300).	Полагање и подигање ефективни странски пари во странство: пренос на ефективни странски пари од странство во Република Северна Македонија (во корист на сметката 3100), пренос на ефективни странски пари на сметките во странство (во корист на сметката 300).
622	Пренос на ефективни странски пари во Република Северна Македонија: пренос на ефективни странски пари помеѓу банки преку собирен центар.	Пренос на ефективни странски пари во Република Северна Македонија: пренос на ефективни странски пари помеѓу банки преку собирен центар.
628	Пренесени ефективни странски пари од купен општествен капитал: пренесени ефективни странски пари од банките во Народната банка.	Пренесени ефективни странски пари од купен општествен капитал: пренесени ефективни странски пари од банките во Народната банка.

623	Пренос на девизи преку сметките во странство помеѓу Народната банка и овластените банки.	Пренос на девизи преку сметките во странство помеѓу Народната банка и овластените банки.
624	Пренос од сметка 3100 на една банка на сметка 3100 на друга банка.	Пренос од сметка 3100 на една банка на сметка 3100 на друга банка.
625	Пренос во рамките на девизните сметки во Република Северна Македонија: преноси од една на друга девизна сметка (кај иста или кај друга банка).	Пренос во рамките на девизните сметки во Република Северна Македонија: преноси од една на друга девизна сметка (кај иста или кај друга банка).
627	Пренос од сметката 3100 на друга сметка 3100 во рамките на една банка.	Пренос од сметката 3100 на друга сметка 3100 во рамките на една банка.
626	Арбитража на девизи: купени девизи во странство (на товар на сметката 3100) во валутата којашто се купува.	Арбитража на девизи: продадени девизи во странство (на корист на сметката 3100) во валутата којашто се продава.
629	Купопродажба на девизи	Купопродажба на девизи
660	Полагање на стари ЕМУ валути - ефективни странски пари во Народната банка заради замена за ЕУР.	Полагање на стари ЕМУ валути - ефективни странски пари во Народната банка заради замена за ЕУР.
690		Пренос на сметки кај странски електронски сервиси: пренос на средства на кориснички сметки на резиденти кај странски електронски сервиси за платежни трансакции за купување стоки и услуги по електронски пат.
691	Пренос од сметки кај странски електронски сервиси: пренос на средства од кориснички сметки на резиденти кај странски електронски сервиси за платежни трансакции на сметки во домашни банки од продадени стоки и услуги по електронски пат.	
703	Привремено одземени ефективни странски пари, вклучително и емства, од резиденти депонирани од надлежна институција.	
726	Продажба на ефективни домашни пари на странска банка.	Купување ефективни домашни пари од странска банка.
899	Пресметковно несоваѓање (отворени ставки).	Пресметковно несоваѓање (отворени ставки).
900	Пренос на средства од приливна на исплатна банка.	

910	Прилив за кој банката не располага со податоци за видот на трансакцијата, сметката на корисникот на наплатата или други податоци (документи) согласно со Одлуката за начинот на вршење на платен промет со странство.	
911	Прилив за кој банката не располага со информации за налогодавачот нерезидент или за корисникот на наплатата.	

ШИФРИ НА ЗЕМЈИ И МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ**1. ШИФРИ НА ЗЕМЈИ**

Ред. бр.	Име на земја (македонски)	Име на земја (англиски)	Скратено име алфа 2 код	Скратено име алфа 3 код	Шифра
1	Авганистан	AFGHANISTAN	AF	AFG	004
2	Аландски Острови	ÅLAND ISLANDS	AX	ALA	248
3	Албанија	ALBANIA	AL	ALB	008
4	Алжир	ALGERIA	DZ	DZA	012
5	Американска Самоа	AMERICAN SAMOA	AS	ASM	016
6	Андора	ANDORRA	AD	AND	020
7	Ангола	ANGOLA	AO	AGO	024
8	Ангвила	ANGUILLA	AI	AIA	660
9	Антарктик	ANTARCTICA	AQ	ATA	010
10	Антигва и Барбуда	ANTIGUA AND BARBUDA	AG	ATG	028
11	Аргентина	ARGENTINA	AR	ARG	032
12	Ерменија	ARMENIA	AM	ARM	051
13	Аруба	ARUBA	AW	ABW	533
14	Австралија	AUSTRALIA	AU	AUS	036
15	Австрија	AUSTRIA	AT	AUT	040
16	Азербејџан	AZERBAIJAN	AZ	AZE	031
17	Бахами	BAHAMAS	BS	BHS	044
18	Бахреин	BAHRAIN	BH	BHR	048
19	Бангладеш	BANGLADESH	BD	BGD	050
20	Барбадос	BARBADOS	BB	BRB	052
21	Белорусија	BELARUS	BY	BLR	112
22	Белгија	BELGIUM	BE	BEL	056
23	Белизе	BELIZE	BZ	BLZ	084
24	Бенин	BENIN	BJ	BEN	204
25	Бермуди	BERMUDA	BM	BMU	060
26	Бутан	BHUTAN	BT	BTN	064
27	Боливија	BOLIVIA	BO	BOL	068
28	Босна и Херцеговина	BOSNIA AND HERZEGOVINA	BA	BIH	070
29	Боцвана	BOTSWANA	BW	BWA	072
30	Островот Буве	BOUVET ISLAND	BV	BVT	074
31	Бразил	BRAZIL	BR	BRA	076
32	Британска Територија на Индискиот Океан	BRITISH INDIAN OCEAN TERRITORY	IO	IOT	086
33	Брунеи Дарусалам	BRUNEI DARUSSALAM	BN	BRN	096
34	Бугарија	BULGARIA	BG	BGR	100

35	Буркина Фасо	BURKINA FASO	BF	BFA	854
36	Бурунди	BURUNDI	BI	BDI	108
37	Камбоџа	CAMBODIA	KH	KHM	116
38	Камерун	CAMEROON	CM	CMR	120
39	Канада	CANADA	CA	CAN	124
40	Зеленортски Острови	CAPE VERDE	CV	CPV	132
41	Кајмански Острови	CAYMAN ISLANDS	KY	CYM	136
42	Централноафриканска Република	CENTRAL AFRICAN REPUBLIC	CF	CAF	140
43	Чад	CHAD	TD	TCD	148
44	Чиле	CHILE	CL	CHL	152
45	Кина	CHINA	CN	CHN	156
46	Божиќен Остров	CHRISTMAS ISLAND	CX	CXR	162
47	Кокосови (Келинг) Острови	COCOS (KEELING) ISLANDS	CC	CCK	166
48	Колумбија	COLOMBIA	CO	COL	170
49	Коморос	COMOROS	KM	COM	174
50	Конго	CONGO	CG	COG	178
51	Демократска Република Конго	CONGO, THE DEMOCRATIC REPUBLIC OF THE	CD	COD	180
52	Кукови Острови	COOK ISLANDS	CK	COK	184
53	Костарика	COSTA RICA	CR	CRI	188
54	Брегот на Слоновата Коска	CÔTE D'IVOIRE	CI	CIV	384
55	Хрватска	CROATIA	HR	HRV	191
56	Куба	CUBA	CU	CUB	192
57	Кипар	CYPRUS	CY	CYP	196
58	Република Чешка	CZECH REPUBLIC	CZ	CZE	203
59	Данска	DENMARK	DK	DNK	208
60	Џибути	DJIBOUTI	DJ	DJI	262
61	Доминика	DOMINICA	DM	DMA	212
62	Доминиканска Република	DOMINICAN REPUBLIC	DO	DOM	214
63	Еквадор	ECUADOR	EC	ECU	218
64	Египет	EGYPT	EG	EGY	818
65	Ел Салвадор	EL SALVADOR	SV	SLV	222
66	Екваторијална Гвинеја	EQUATORIAL GUINEA	GQ	GNQ	226
67	Еритреја	ERITREA	ER	ERI	232
68	Естонија	ESTONIA	EE	EST	233
69	Етиопија	ETHIOPIA	ET	ETH	231
70	Фолкландски Острови (Малвини)	FALKLAND ISLANDS (MALVINAS)	FK	FLK	238
71	Фарски Острови	FAROE ISLANDS	FO	FRO	234
72	Фиџи	FIJI	FJ	FJI	242
73	Финска	FINLAND	FI	FIN	246
74	Франција	FRANCE	FR	FRA	250
75	Француска Гвајана	FRENCH GUIANA	GF	GUF	254

76	Француска Полинезија	FRENCH POLYNESIA	PF	PYF	258
77	Француски Јужни Територии	FRENCH SOUTHERN TERRITORIES	TF	ATF	260
78	Габон	GABON	GA	GAB	266
79	Гамбија	GAMBIA	GM	GMB	270
80	Грузија	GEORGIA	GE	GEO	268
81	Германија	GERMANY	DE	DEU	276
82	Гана	GHANA	GH	GHA	288
83	Гибралтар	GIBRALTAR	GI	GIB	292
84	Грција	GREECE	GR	GRC	300
85	Гренланд	GREENLAND	GL	GRL	304
86	Гренада	GRENADA	GD	GRD	308
87	Гваделупе	GUADELOUPE	GP	GLP	312
88	Гуам	GUAM	GU	GUM	316
89	Гватемала	GUATEMALA	GT	GTM	320
90	Гернси	GUERNSEY	GG	GGY	831
91	Гвинеја	GUINEA	GN	GIN	324
92	Гвинеја - Бисао	GUINEA-BISSAU	GW	GNB	624
93	Гијана	GUYANA	GY	GUY	328
94	Хаити	HAITI	HT	HTI	332
95	Островите Херд и Мекдоналд	HEARD ISLAND AND MCDONALD ISLANDS	HM	HMD	334
96	Света Столица (Ватикан град држава)	HOLY SEE (VATICAN CITY STATE)	VA	VAT	336
97	Хондурас	HONDURAS	HN	HND	340
98	Хонг Конг	HONG KONG	HK	HKG	344
99	Унгарија	HUNGARY	HU	HUN	348
100	Исланд	ICELAND	IS	ISL	352
101	Индија	INDIA	IN	IND	356
102	Индонезија	INDONESIA	ID	IDN	360
103	Исламска Република Иран	IRAN, ISLAMIC REPUBLIC OF	IR	IRN	364
104	Ирак	IRAQ	IQ	IRQ	368
105	Ирска	IRELAND	IE	IRL	372
106	Островот Мен (Човечки Остров)	ISLE OF MAN	IM	IMN	833
107	Израел	ISRAEL	IL	ISR	376
108	Италија	ITALY	IT	ITA	380
109	Јамајка	JAMAICA	JM	JAM	388
110	Јапонија	JAPAN	JP	JPN	392
111	Џерси	JERSEY	JE	JEY	832
112	Јордан	JORDAN	JO	JOR	400
113	Казахстан	KAZAKHSTAN	KZ	KAZ	398
114	Кенија	KENYA	KE	KEN	404
115	Кирибати	KIRIBATI	KI	KIR	296
116	Демократска Народна Република Кореја	KOREA, DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF	KP	PRK	408
117	Република Кореја	KOREA, REPUBLIC OF	KR	KOR	410

118	Кувајт	KUWAIT	KW	KWT	414
119	Киргистан	KYRGYZSTAN	KG	KGZ	417
120	Народна Демократска Република Лаос	LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC	LA	LAO	418
121	Латвија	LATVIA	LV	LVA	428
122	Либан	LEBANON	LB	LBN	422
123	Лесото	LESOTHO	LS	LSO	426
124	Либерија	LIBERIA	LR	LBR	430
125	Либиска Арапска Џамахирија	LIBYAN ARAB JAMAHIRIYA	LY	LBY	434
126	Лихтенштајн	LIECHTENSTEIN	LI	LIE	438
127	Литванија	LITHUANIA	LT	LTU	440
128	Луксембург	LUXEMBOURG	LU	LUX	442
129	Макао	MACAO	MO	MAC	446
130	Македонија	MACEDONIA	MK	MKD	807
131	Мадагаскар	MADAGASCAR	MG	MDG	450
132	Малави	MALAWI	MW	MWI	454
133	Малезија	MALAYSIA	MY	MYS	458
134	Малдиви	MALDIVES	MV	MDV	462
135	Мали	MALI	ML	MLI	466
136	Малта	MALTA	MT	MLT	470
137	Маршалски Острови	MARSHALL ISLANDS	MH	MHL	584
138	Мартиник	MARTINIQUE	MQ	MTQ	474
139	Мавританија	MAURITANIA	MR	MRT	478
140	Маврициус	MAURITIUS	MU	MUS	480
141	Мајоти	MAYOTTE	YT	MYT	175
142	Мексико	MEXICO	MX	MEX	484
143	Федерални Држави на Микронезија	MICRONESIA, FEDERATED STATES OF	FM	FSM	583
144	Молдавија	MOLDOVA, REPUBLIC OF	MD	MDA	498
145	Монако	MONACO	MC	MCO	492
146	Монголија	MONGOLIA	MN	MNG	496
147	Црна Гора	MONTENEGRO	ME	MNE	499
148	Монсерат	MONTSERRAT	MS	MSR	500
149	Мароко	MOROCCO	MA	MAR	504
150	Мозамбик	MOZAMBIQUE	MZ	MOZ	508
151	Мијанмар	MYANMAR	MM	MMR	104
152	Намибија	NAMIBIA	NA	NAM	516
153	Науру	NAURU	NR	NRU	520
154	Непал	NEPAL	NP	NPL	524
155	Холандија	NETHERLANDS	NL	NLD	528
156	Куракао	CURAÇAO	CW	CUW	531
157	Нова Каледонија	NEW CALEDONIA	NC	NCL	540
158	Нов Зеланд	NEW ZEALAND	NZ	NZL	554
159	Никарагва	NICARAGUA	NI	NIC	558
160	Нигер	NIGER	NE	NER	562
161	Нигерија	NIGERIA	NG	NGA	566

162	Ниуе	NIUE	NU	NIU	570
163	Островот Норфолк	NORFOLK ISLAND	NF	NFK	574
164	Северни Маријански Острови	NORTHERN MARIANA ISLANDS	MP	MNP	580
165	Норвешка	NORWAY	NO	NOR	578
166	Оман	OMAN	OM	OMN	512
167	Пакистан	PAKISTAN	PK	PAK	586
168	Палау	PALAU	PW	PLW	585
169	Окупирана Палестинска Територија	PALESTINIAN TERRITORY, OCCUPIED	PS	PSE	275
170	Панама	PANAMA	PA	PAN	591
171	Папуа Нова Гвинеја	PAPUA NEW GUINEA	PG	PNG	598
172	Парагвај	PARAGUAY	PY	PRY	600
173	Перу	PERU	PE	PER	604
174	Филипини	PHILIPPINES	PH	PHL	608
175	Питкаирн	PITCAIRN	PN	PCN	612
176	Полска	POLAND	PL	POL	616
177	Португалија	PORTUGAL	PT	PRT	620
178	Порто Рико	PUERTO RICO	PR	PRI	630
179	Катар	QATAR	QA	QAT	634
180	Реунион	RÉUNION	RE	REU	638
181	Романија	ROMANIA	RO	ROU	642
182	Руска Федерација	RUSSIAN FEDERATION	RU	RUS	643
183	Руанда	RWANDA	RW	RWA	646
184	Сент Бартоломеј	SAINT BARTHÉLEMY	BL	BLM	652
185	Сент Елена	SAINT HELENA	SH	SHN	654
186	Сент Китс и Невис	SAINT KITTS AND NEVIS	KN	KNA	659
187	Сент Лучија	SAINT LUCIA	LC	LCA	662
188	Сент Мартин	SAINT MARTIN	MF	MAF	663
189	Сент Пјер и Микелон	SAINT PIERRE AND MIQUELON	PM	SPM	666
190	Сент Винсент и Гренадини	SAINT VINCENT AND THE GRENADINES	VC	VCT	670
191	Самоа	SAMOA	WS	WSM	882
192	Сан Марино	SAN MARINO	SM	SMR	674
193	Сао Томе и Принчипе	SAO TOME AND PRINCIPE	ST	STP	678
194	Саудиска Арабија	SAUDI ARABIA	SA	SAU	682
195	Сенегал	SENEGAL	SN	SEN	686
196	Србија	SERBIA	RS	SRB	688
197	Сејшели	SEYCHELLES	SC	SYC	690
198	Сиера Леоне	SIERRA LEONE	SL	SLE	694
199	Сингапур	SINGAPORE	SG	SGP	702
200	Словачка	SLOVAKIA	SK	SVK	703
201	Словенија	SLOVENIA	SI	SVN	705
202	Соломонски Острови	SOLOMON ISLANDS	SB	SLB	090
203	Сомалија	SOMALIA	SO	SOM	706

204	Јужна Африка	SOUTH AFRICA	ZA	ZAF	710
205	Јужна Џорџија и Јужни Сендвички Острови	SOUTH GEORGIA AND THE SOUTH SANDWICH ISLANDS	GS	SGS	239
206	Шпанија	SPAIN	ES	ESP	724
207	Шри Ланка	SRI LANKA	LK	LKA	144
208	Судан	SUDAN	SD	SDN	729
209	Суринам	SURINAME	SR	SUR	740
210	Свалбард и Јан Мајен	SVALBARD AND JAN MAYEN	SJ	SJM	744
211	Свазиленд	SWAZILAND	SZ	SWZ	748
212	Шведска	SWEDEN	SE	SWE	752
213	Швајцарија	SWITZERLAND	CH	CHE	756
214	Сириска Арапска Република	SYRIAN ARAB REPUBLIC	SY	SYR	760
215	Кинеска Провинција Тајван	TAIWAN, PROVINCE OF CHINA	TW	TWN	158
216	Таџикистан	TAJIKISTAN	TJ	TJK	762
217	Обединета Република Танзанија	TANZANIA, UNITED REPUBLIC OF	TZ	TZA	834
218	Тајланд	THAILAND	TH	THA	764
219	Тимор - Лесте	TIMOR-LESTE	TL	TLS	626
220	Того	TOGO	TG	TGO	768
221	Токелау	TOKELAU	TK	TKL	772
222	Тонга	TONGA	TO	TON	776
223	Тринидад и Тобаго	TRINIDAD AND TOBAGO	TT	TTO	780
224	Тунис	TUNISIA	TN	TUN	788
225	Турција	TURKEY	TR	TUR	792
226	Туркменистан	TURKMENISTAN	TM	TKM	795
227	Островите Туркс и Каикос	TURKS AND CAICOS ISLANDS	TC	TCA	796
228	Тувалу	TUVALU	TV	TUV	798
229	Уганда	UGANDA	UG	UGA	800
230	Украина	UKRAINE	UA	UKR	804
231	Обединети Арапски Емирати	UNITED ARAB EMIRATES	AE	ARE	784
232	Обединето Кралство	UNITED KINGDOM	GB	GBR	826
233	Соединети Американски Држави	UNITED STATES	US	USA	840
234	Мали Оддалечени Острови, САД	UNITED STATES MINOR OUTLYING ISLANDS	UM	UMI	581
235	Уругвај	URUGUAY	UY	URY	858
236	Узбекистан	UZBEKISTAN	UZ	UZB	860
237	Вануату	VANUATU	VU	VUT	548
238	Венецуела	VENEZUELA	VE	VEN	862
239	Виетнам	VIET NAM	VN	VNM	704

240	Британски Девствени Острови	VIRGIN ISLANDS, BRITISH	VG	VGB	092
241	Девствени Острови на САД	VIRGIN ISLANDS, U. S.	VI	VIR	850
242	Волис и Футуна	WALLIS AND FUTUNA	WF	WLF	876
243	Западна Сахара	WESTERN SAHARA	EH	ESH	732
244	Јемен	YEMEN	YE	YEM	887
245	Замбија	ZAMBIA	ZM	ZMB	894
246	Зимбабве	ZIMBABWE	ZW	ZWE	716
247	Сент Мартин	SINT MAARTEN (DUTCH PART)	SX	SXM	534
248	Бонер, Сент Евстатиј и Саба	BONAIRE, SAINT EUSTATIUS AND SABA	BQ	BES	535
249	Јужен Судан	SOUTH SUDAN	SS	SSD	728
250*	Косово	Kosovo	XK	XKX	900

* Шифра со со привремен карактер - до вклучувањето на Косово со соодветна шифра во ИСО-3166.

2. ШИФРИ НА МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Реден бр.	Име на организацијата	Код	Шифра
1	IMF (International Monetary Fund)	1C	930
	- Меѓународен монетарен фонд		
2	WTO (World Trade Organization)	1D	931
	- Светска трговска организација		
3	IBRD (International Bank for Reconstruction and Development)	1E	932
	- Меѓународна банка за обнова и развој		
4	IDA (International Development Association)	1F	933
	- Меѓународна асоцијација за развој		
5	UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural organisation)	1H	934
	- Организација на ОН за образование, наука и култура		
6	FAO (Food and Agriculture Organization)	1J	935
	- Организација за храна и земјоделство		
7	WHO (World Health Organization)	1K	936
	- Светска здравствена организација		
8	IFAD (International Fund for Agricultural Development)	1L	937
	- Меѓународен фонд за развој на земјоделството		
9	IFC (International Finance Corporation)	1M	938
	- Меѓународна финансиска корпорација		
10	MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency)	1N	939
	- Мултилатерална агенција за гарантирање на инвестициите		
11	UNICEF (United Nations Children's Fund)	1O	940
	- Детски фонд на ОН		

12	UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) - Висок комесаријат на ОН за бегалци	1P	941
13	UNRWA (United Nations Relief and Works Agency for Palestine) - Агенција на ОН за врски и прашања за Палестина	1Q	942
14	IAEA (International Atomic Energy Agency) - Меѓународна агенција за атомска енергија	1R	943
15	ILO (International Labour Organization) - Меѓународна организација на трудот	1S	944
16	ITU (International Telecommunication Union) - Меѓународна унија за телекомуникации	1T	945
17	Rest of UN Organisations n.i.e. - Останати организации на ОН, невклучени на друго место	1Z	929
18	EMS (European Monetary System) - Европски монетарен систем	4B	946
19	EIB (European Investment Bank) - Европска инвестициска банка	4C	947
20	EC (European Commission) - Европска комисија	4D	948
21	EDF (European Development Fund) - Европски фонд за развој	4E	949
22	EIF (European Investment Fund) - Европски инвестициски фонд	4G	950
23	Neighbourhood Investment Facility - Заеднички меѓусоседски инвестициски иницијативи	4I	928
24	FEMIP (Facility for Euro-Mediterranean Investment and Partnership) - Иницијатива за евромедитерански инвестиции и партнерства	4V	927
25	ECSC (European Community of Steel and Coal) - Европска унија за челик и јаглен	4H	951
26	European Parliament - Европски парламент	4K	952
27	Council of the European Union - Совет на Европската Унија	4L	953
28	European Court of Justice - Европски суд на правдата	4M	954
29	European Court of Auditors - Европски суд на ревизори	4N	955
30	Economic and Social Committee - Економски и социјален совет	4P	956
31	Committee of the Regions - Комитет на регионите	4Q	957
32	ECB (European Central Bank) - Европска централна банка	4F	958

33	OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) - Организација за економска соработка и развој	5A	959
34	BIS (Bank for International Settlements) - Банка за меѓународни порамнувања	5B	960
35	IADB (Inter-American Development Bank) - Интерамериканска банка за развој	5C	961
36	AfDB (African Development Bank) - Африканска банка за развој	5D	962
37	AsDB (Asian Development Bank) - Азиска банка за развој	5E	963
38	EBRD (European Bank for Reconstruction and Development) - Европска банка за реконструкција и развој	5 F	964
39	IIC (Inter-American Investment Corporation) - Интерамериканска инвестициска корпорација	5G	965
40	NIB (Nordic Investment Bank) - Нордиска инвестициска банка	5H	966
41	Eastern Caribbean Central Bank (ECCB) - Централна банка на Источни Кариби	5I	926
42	IBEC (International Bank for Economic Co-operation) - Меѓународна банка за економска соработка	5J	967
43	IIB (International Investment Bank) - Меѓународна инвестициска банка	5K	968
44	CDB (Caribbean Development Bank) - Карибска банка за развој	5L	969
45	AMF (Arab Monetary Fund) - Арапски монетарен фонд	5M	970
46	BADEA (Banque arabe pour le développement économique en Afrique) - Арапска банка за економски развој на Африка	5N	971
47	Banque Centrale des États de l'Afrique de l'Ouest (BCEAO) - Централна банка на државите од Западна Африка	5O	925
48	CASDB (Central African States' Development Bank) - Банка за развој на централноафриканските земји	5P	972
49	African Development Fund - Африкански фонд за развој	5Q	973
50	Asian Development Fund - Азиски фонд за развој	5R	974
51	Fonds spécial unifié de développement - Специјален унифициран фонд за развој	5S	975
52	CABEI (Central American Bank for Economic Integration) - Централноамериканска банка за економска интеграција	5T	976
53	ADC (Andean Development Corporation) - Андеанска развојна корпорација	5U	977
54	Banque des États de l'Afrique centrale (BEAC) - Централна банка на државите од Централна Африка	5W	924

55	Communauté Économique et Monétaire de l'Afrique Centrale (CEMAC) - Економска и монетарна заедница на Централна Африка	5X	923
56	Eastern Caribbean Currency Union (ECCU) - Валутна унија на Источни Кариби	5Y	922
57	Other International Financial Organisations n.i.e. - Останати меѓународни финансиски организации невклучени на друго место	5Z	997
58	West African Economic and Monetary Union (WAEMU) - Економска и монетарна заедница на Западна Африка	6I	921
59	Islamic Development Bank (IDB) - Исламска банка за развој	6R	920
60	Eurasian Development Bank (EDB) - Евроазиска банка за развој	6S	919
61	NATO (North Atlantic Treaty Organization) - Северноатланска алијанса за соработка	6B	978
62	Council of Europe - Совет на Европа	6C	979
63	ICRC (International Committee of the Red Cross) - Меѓународен комитет на Црвениот крст	6D	980
64	ESA (European Space Agency) - Европска вселенска агенција	6E	981
65	EPO (European Patent Office) - Европска канцеларија за патенти	6F	982
66	EUROCONTROL (European Organization for the Safety of Air Navigation) - Европска организација за безбедност во контролата на летање	6G	983
67	EUTELSAT (European Telecommunications Satellite Organization) - Европска телекомуникациска и сателитска организација	6H	984
68	INTELSAT (International Telecommunications Satellite Organization) - Меѓународна телекомуникациска и сателитска организација	6J	985
69	EBU/UER (European Broadcasting Union/Union européenne de radio-télévision) - Европска радио-телевизиска унија	6K	986
70	EUMETSAT (European Organization for the Exploitation of Meteorological Satellites) - Европска организација за употребата на метеоролошки сателити	6L	987
71	ESO (European Southern Observatory) - Европска јужна опсерваторија	6M	988
72	ECMWF (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts) - Европски центар за прогноза на среднорангирано време	6N	989
73	EMBL (European Molecular Biology Laboratory) - Европска молекуларно-биолошка лабораторија	6O	990

74	CERN (European Organization for Nuclear Research) - Европска организација за нуклеарни истражувања	6P	991
75	IOM (International Organization for Migration) - Меѓународна организација за миграции	6Q	992
76	Other UN Organizations (includes 1H,1J-1T) - Останати организации на ОН (вклучувајќи 1X,1J-1T)	1G	993
77	Other European Union Institutions, Organ and Organisms covered by General budget - Други институции, органи и организации на ЕУ покриени од Генералниот буџет	4J	995
78	Other European Small Union Institutions, Organ and Organisms (excluding ECB) - Други институции, органи и организации на ЕУ (без ЕЦБ)	4Z	996
79	Other International Organizations (non-financial institutions) - Други меѓународни организации (нефинансиски институции)	6Z	998
80	International Organisations excluding EU Institutions - Меѓународни организации исклучувајќи ги институциите на ЕУ	7Z	999

ШИФРИ НА ВАЛУТИ

Реден број	Назив на валута	скратен назив	шифра
1	АВСТРАЛИСКИ ДОЛАР	AUD	036
2	КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	124
3	КИНЕСКИ ЈУАН	CNY	156
4	ХРВАТСКА КУНА	HRK	191
5	ЧЕШКА КРУНА	CZK	203
6	ДАНСКА КРУНА	DKK	208
7	ХОНГКОНШКИ ДОЛАР	HKD	344
8	УНГАРСКА ФОРИНТА	HUF	348
9	ИНДИСКА РУПИЈА	INR	356
10	ИНДОНЕЗИСКА РУПИЈА	IDR	360
11	ИЗРАЕЛСКИ ШЕКЕЛ	ILS	376
12	ЈАПОНСКИ ЈЕН	JPY	392
13	ЈУЖНОКОРЕЈСКИ ВОН	KRW	410
14	МАЛЕЗИСКИ РИНГИТ	MYR	458
15	МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	484
16	НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	554
17	НОРВЕШКА КРУНА	NOK	578
18	ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	608
19	РУСКА РУБЉА	RUB	643
20	СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	702
21	ЈУЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	710
22	ШВЕДСКА КРУНА	SEK	752
23	ШВАЈЦАРСКИ ФРАНК	CHF	756
24	ТАЈЛАНДСКИ БАХТ	THB	764
25	БРИТАНСКА ФУНТА	GBP	826
26	САД-ДОЛАР	USD	840
27	НОВ РОМАНСКИ ЛЕУ	RON	946
28	ТУРСКА ЛИРА	TRY	949
29	БУГАРСКИ ЛЕВ	BGN	975
30	ЕВРО	EUR	978
31	ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	985
32	БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	986
33	СПЕЦИЈАЛНО ПРАВО НА ВЛЕЧЕЊЕ (СДР)	SDR	960
34	МАКЕДОНСКИ ДЕНАР	MKD	807

	Назив на валута*		шифра
--	------------------	--	-------

Реден број		скратен назив	
1	АВСТРИСКИ ШИЛИНГ	ATS	040
2	БЕЛГИСКИ ФРАНК	BEF	056
3	ФИНСКА МАРКА	FIM	246
4	ФРАНЦУСКИ ФРАНК	FRF	250
5	ГЕРМАНСКА МАРКА	DEM	280
6	ГРЧКА ДРАХМА	GRD	300
7	ИРСКА ФУНТА	IEP	372
8	ЛИРА	ITL	380
9	ЛУКСЕМБУРШКИ ФРАНК	LUF	442
10	ХОЛАНДСКИ ГУЛДЕН	NLG	528
11	ПОРТУГАЛСКО ЕСКУДО	PTE	620
12	ШПАНСКА ПЕЗЕТА	ESP	724

* Заради сè уште незавршениот процес на замена со ЕВРО, за потребите на работењето со ефективни странски пари (сметка 3000), во привремена употреба се и шифрите на старите валути на ЕМУ.

ШИФРА НА ИНСТРУМЕНТОТ ЗА ПЛАЌАЊЕ

ШИФРА	НАЗИВ
1	Дознаки
2	Поврат врз основа на дознаки
3	Чекови
4	Поврат врз основа на чекови
5	Акредитив
6	Поврат врз основа на користење по акредитив
7	Ефективни странски пари
8	Поврат на ефективни странски пари

ШИФРА НА НАЛОГОДАВАЧ/КОРИСНИК

ШИФРА	НАЗИВ
единствен мат. број	Резиденти - правни лица
1000000	Резиденти - физички лица
9000XXX	Нерезиденти, (XXX - шифра на земја на
нерезидентот)	

Прилог бр. 8

ТРАНСАКЦИИ ВО ДЕВИЗИ СО ПОСРЕДСТВО

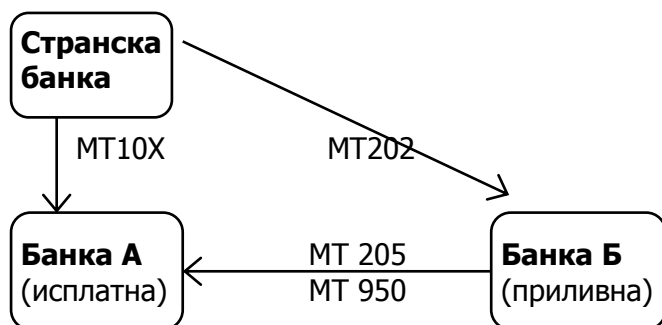
НА ДВЕ ДОМАШНИ БАНКИ

Пример 1:

Налогот за наплата го прима банката А, а средствата ги прима банката Б

Банката А прима налог за наплата МТ10Х од странската банка по налог на нерезидентот, а во корист на резидентот.

Банката Б ги прима средствата од странство на својата тековна сметка (МТ202).

Банката А:

- изготвува образец 743;
- го известува корисникот на наплатата за пристигнатиот прилив;
- по добивањето на потребните податоци од корисникот на наплатата, ја одобрува неговата тековна сметка;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60), со наведување на основот 900, во рубриката 7, соодветниот основ, во рубриката 15 и матичниот број на банката Б, во рубриката 12.

Книжи:

3110 - тековна сметка на банката А кај банката Б;
2952 - партија на резидентот.

Банката Б:

- изготвува образец 743 (во рубриката 12 го наведува матичниот број на банката А, а во рубриките 7 и 15 ја наведува шифрата на основот 900);
- истиот ден до банката А испраќа МТ 205 во валута со која е одобрен од странската банка и пополнет на следниов начин:

- во полето 72: /743/900
(при што 743 - образец 743, 900 - шифра на основ)
(:53В/С/705100)

- наредниот ден испраќа МТ 950 до банката А;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60) со наведување на шифрата на основот 900 и матичниот број на банката А, во рубриката 12;

Книжи:

3100 - тековна сметка кај странската банка;
705100 - тековна сметка на банката А.

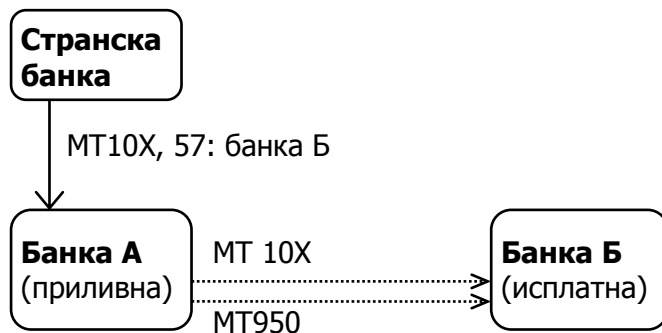
Во овој пример е опишан случај кога исплатната банка има сметка кај приливната банка. Во обратен случај извештајот ќе гласи (:53B /D/705100).

Пример 2:

Налогот за наплата и средствата ги прима банката А, а исплатна банка е банката Б

Банката А прима налог за наплата МТ10Х од странската банка по налог на нерезидентот, а во корист на резидентот.

Банката Б е наведена во полето 57 од налогот МТ 10Х.

Банката А:

- изготвува образец 743 (во рубриката 12 го наведува матичниот број на банката Б, а во рубриците 7 и 15 ја наведува шифрата на основот 900);
- истиот ден праќа МТ 10Х со сите податоци за исплата на банката Б во валута со која е одобрена од странската банка и којашто е пополнета на следниов начин:
  - во полето: 72: код /743/ 900,
(при што 743 - образец 743, 900 - шифра на основ)
(:53B /C/705100)
- наредниот ден испраќа МТ 950 до банката Б;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60) со наведување на шифрата на основот 900, во рубриката 7 и матичниот број на банката Б, во рубриката 12;

Книжи:

3100 - тековна сметка кај странската банка;
705100 - тековна сметка на банката Б.

Напомена: потребно е да се изготви нов МТ 10Х од постојните податоци.

Банката Б:

- изготвува образец 743;
- го известува корисникот на наплатата за пристигнатиот прилив;
- по добивањето на потребните податоци од корисникот на наплатата ја одобрува неговата тековна сметка;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60), со наведување на основот 900, во рубриката 7, соодветниот основ, во рубриката 15 и матичниот број на банката А, во рубриката 12.

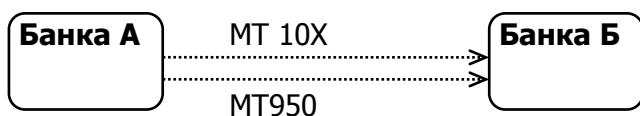
Книжи:

3110 - тековна сметка на банката Б кај банката А;
2952 - партија на резидент.

Пример 3:

Пренос на средства помеѓу резиденти (помеѓу банката А и банката Б) - неутрални трансакции

Банката А по налог на резидентот ги пренесува средствата на банката Б: на неговата тековна сметка; или на тековната сметка на друг резидент врз основа на изведување инвестициски работи во странство; службени патувања, судски и царински депозити и продажба од СЦП.

Банката А:

- изготвува образец 746 (интерен налог);
- праќа МТ 10Х со сите потребни податоци за исплатата на банката Б којшто е пополнет на следниов начин:
  - во полето: 72: код /746/625,
(при што 746 - образец 746, 625 - шифра на основа),
(:53В /С/705100);
- наредниот ден испраќа МТ 950 до банката Б;
- податоци за Народната банка не се потребни.

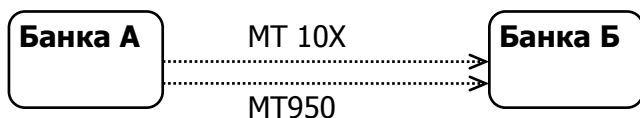
Банката Б:

- изготвува образец 746 (интерен налог);
- податоци за Народната банка не се потребни.

Пример 4:

Пренос на средства помеѓу нерезиденти (помеѓу банката А и банката Б) - неутрални трансакции

Банката А по налог на нерезидент изготвува налог за пренос на средства на неговата тековна сметка или за плаќање во корист на друг нерезидент кој има тековна сметка во банката Б, преку сметки во земјата.

Банката А:

- изготвува образец 746 (интерен налог);
- праќа МТ 10Х со сите потребни податоци за исплатата на банката Б пополнет на следниов начин:
  - во полето: 72: код **/746/625**,
(при што 746 - образец 746, 625 - шифра на основа)
(:53В /С/705100)
- наредниот ден испраќа МТ 950 до банката Б;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 746 (BC 66) наведувајќи ја шифрата на основот 625.

Книжи:

група 708 - тековна сметка на нерезидентот;
705100 - тековна сметка на банката Б кај банката А.

Банката Б:

- изготвува образец 746 (интерен налог);
- за потребите на Народната банка известува на образец 746 (BC77) наведувајќи го шифра на основот 625.

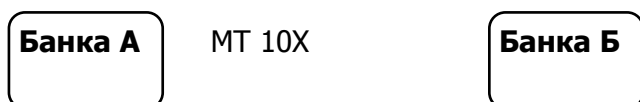
Книжи:

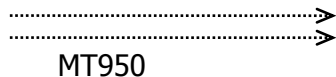
3110 - тековна сметка кај банката А;
група 708 - тековна сметка на нерезидентот.

Пример 5:

Резидентот плаќа на нерезидентот - одлив

Банката А по налог на резидент врши плаќање во странска валута во корист на нерезидентот во банката Б преку тековни сметки во земјата.

Банката А:

- прима и обработува образец 1450;
- праќа МТ 10Х со сите потребни податоци за исплатата на банката Б, којшто е пополнет на следниов начин:
  - во полето: 72: код /1450/XXX/ YYYYYYY
(при што 1450 - образец 1450, XXX - шифра на основот - на пр.112 и YYYYYYY - матичен број на налогодавачот)
(:53В /С/705100/;
  - во полето: 70: број на документот (на пр. број на фактура)
- наредниот ден испраќа МТ 950 до банката Б;
- обврската за известување за Народната банка е кај банката Б.

Книжи:

719.. - партија на резидентот;
705100 - тековна сметка на банката Б.

Банката Б:

- изготвува образец 1450 (BC 70),
- за потребите на Народната банка известува на образец 1450 (BC 70) наведувајќи го, во рубриката 8 соодветениот основ од МТ 10Х.

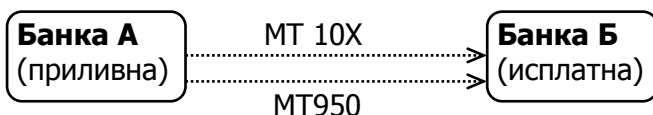
Книжи:

3110 - тековна сметка на банката А;
група 708 - тековна сметка на нерезидентот.

Пример 6:

Нерезидентот плаќа на резидентот - прилив

Банка А по налог на нерезидент врши плаќање во корист на резидент во банка Б преку тековни сметки во земјата.

Банката А:

- изготвува образец 743 (во рубрика 12 го наведува матичниот број на банката Б, а во рубриците 7 и 15 ја наведува шифрата на основот 900);
- праќа МТ 10X со сите потребни податоци за исплатата на банката Б, којшто е пополнет на следниов начин:
  - во полето: 72: код /743/ 900,
(при што 743 - образец 743, 900 - шифра на основ)
- наредниот ден испраќа МТ 950 до банката Б;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60) со наведување на шифрата на основот 900, во рубриката 7 и матичниот број на банката Б, во рубриката 12.

Книжи:

група 708 - тековна сметка на нерезидентот;
705100 - тековна сметка на банката Б кај банката А.

Банката Б:

- изготвува образец 743;
- го известува корисникот за пристигнатиот прилив;
- по добивањето на потребните податоци од корисникот на наплатата, ја одобрува тековната сметка на корисникот;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60) со наведување на основот 900, во рубриката 7, соодветен основ, во рубриката 15 и матичниот број на банката А, во рубриката 12.

Книжи:

3110 - тековна сметка кај банката А;
2952 - партија на резидентот.

Генерална напомена: Сметките 7051 и 3110 се воведуваат како извештајни сметки со обврска банките да известуваат само за делот од прометот којшто претставува обработка на наплатите во случаи кога приливната не е едновременно и исплатна банка, т.е. се воведува обврска на исплатната банка да известува на образецот 743 со наведување на соодветниот основ согласно со податоците добиени од корисникот на наплатата.

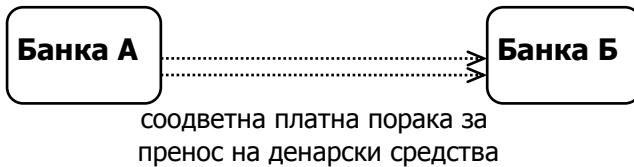
Прилог бр. 9

ТРАНСАКЦИИ ВО ДЕНАРИ СО ПОСРЕДСТВО НА ДВЕ ДОМАШНИ БАНКИ

Пример 1:

Нерезидентот плаќа на резидентот во денари - прилив

Банката А врши плаќање во денари по налог на нерезидентот во корист на резидентот кој има денарска тековна сметка кај банката Б.

Банката А:

- изготвува образец 743 (во рубриката 12 го наведува матичниот број на банката Б, а во рубриците 7 и 15 ја наведува шифрата на основот 900);
- прима/изготвува платен инструмент за вршење на платниот промет во земјата за пренос на средствата на сметка на банката Б, пополнет на следниов начин:
  - „повик на број задолжување“:
743/ 900 /9000XXX
(при што 900 - шифра на основот и XXX шифра на земјата на нерезидентот);
  - „повик на број одобрување“:
YYYYYYYYYYYYYYYY
(при што YYYYYYYYYYYYYYYY - бројот на трансакциската сметка на корисникот на наплатата кај банката Б);
  - „цел на дознаката“:
пренос на средства од приливна на исплатна банка
  - „примач“:
назив и сметката на банката Б.
- праќа соодветна платна порака за пренос на денарски средства со сите потребни податоци за исплата во банката Б;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC60) со наведување на шифрата на основот 900 во рубриците 7 и 15 и матичниот број на банката Б, во рубриката 12.

Книжи:

- група 808 - сметка на нерезидентот;
- 1000 - сметка на банката А.

Банката Б:

- изготвува образец 743;
- го известува корисникот на наплатата за пристигнатиот прилив;
- по добивањето на потребните податоци од корисникот на наплатата, ја одобрува неговата денарска тековна сметка;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 743 (BC 60), со наведување на основот 900, во рубриката 7, соодветниот основ, во рубриката 15, називот и шифрата на земја на нерезидентот, во рубриката 5, согласно со информациите од платната порака на банката А и матичниот број на банката А, во рубриката 12.

Книжи:

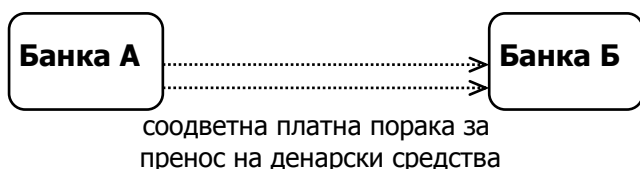
- 1000 - сметка на банката Б;
- 2924 - на резидентот.

Напомена: Сметката 2924 се воведува како извештајна сметка со обврска за неа да известува само исплатната банка, за делот од прометот на оваа сметка којшто претставува обработка на наплати во случаи кога приливната не е едновременно и исплатна банка, со доставување на обрасците 743.

Пример 2:

Резидентот плаќа на нерезидентот во денари - одлив

Банката А врши плаќање по налог на резидентот во корист на нерезидентот којшто има денарска тековна сметка кај банката Б.

Банката А:

- прима и обработува образец 1450;
- прима платен инструмент за вршење на платниот промет во земјата (на пр. ПП30) во кој долунаведените полиња се пополнети на следниов начин:
  - „повик на број задолжување“:
1450/ XXX /YYYYYYYY
(при што XXX - шифра на основот и YYYYYYYY - матичен број на налогодавачот);
  - „цел на дознаката“:
број на документ и други дополнителни информации за трансакцијата;
  - „примач“:
назив и сметка на нерезидентот (средствата се одобруваат директно на сметката на нерезидентот во банката Б).
- праќа соодветна платна порака за пренос на денарските средства со сите потребни податоци за исплата до банката Б;
- обврската за известување за потребите на Народната банка е кај банката Б.

Книжи:

- група 80 .... соодветна денарска тековна сметка на резидентот кај банката А;
- 1000 - сметка на банката А.

Банката Б:

- врз основа на податоците од платната порака изготвува образец 1450 (BC 70);
- за потребите на Народната банка известува на образецот 1450 (BC 70), со соодветен основ и матичен број на налогодавачот.

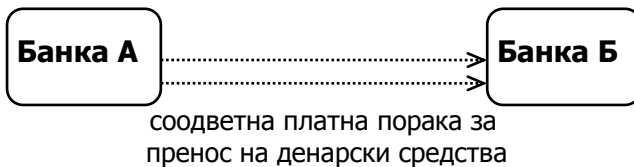
Книжи:

- 1000 - сметка на банката Б;
- 808 тековна сметка на нерезидентот.

Пример 3:

Пренос на средства помеѓу нерезиденти во денари

Банката А по налог на нерезидентот врши: пренос на денарски средства на неговата тековна сметка или плаќање во корист на нерезидентот којшто има денарска тековна сметка кај банка Б.

Банката А:

- изготвува налог 746 (интерен налог);
- прима/изготвува платен инструмент за вршење на платниот промет во земјата за пренос на средствата на сметка на банката Б, пополнет на следниов начин:
  - „повик на број задолжување“:
746/ 625
(при што 746 - образец 746, 625 - шифра на основа);
  - „цел на дознаката“:
пренос на средства помеѓу нерезидентни сметки
  - „примач“:
назив и сметка на нерезидентот (средствата се одобруваат директно на сметката на нерезидентот во банката Б).
- праќа соодветна платна порака за пренос на денарски средства со сите потребни податоци за исплата во банката Б;
- за потребите на Народната банка известува на образецот 746 (BC 66), основ 625.

Книжи:

- група 808 - тековна сметка на нерезидентот;
- 1000 - сметка на банката А.

Банката Б:

- врз основа на податоците од платната порака изготвува образец 746 (BC 77);

- за потребите на Народната банка известува на образецот 746 (BC 77)
наведувајќи шифра на основот 625.

Книжи:

1000 - сметка на банката Б;
група 808 тековна сметка на нерезидентот.